

Slovenski ČEBELAR

letnik CXXII • 7-8/2020

Osemdeseti jubilej
Franca Šivica

- S čim boš pa ti varoje letos zatiral – zdravila v letu 2020
- Zastrupitev ali okužba z virusom
- Usposabljanja čebelarjev v času novega koronavirusa

**NAJ KAKOVOST MEDI NA OCENJEVANJU MEDU IN OCENJEVANJU MEDENIH PIJAČ Z
MEDNARODNO UDELEŽBO NA SEJMU AGRA!**

Povečajte prodajo svojih izdelkov in dvignite ugled svoje blagovne znamke na Ocenjevanju medu ter Ocenjevanju medenih pijač pod okriljem sejma AGRA 2020! Najširšo promocijo vam omogočata najprej objektivna potrditev vaše odličnosti s strani uveljavljenih ocenjevalcev in nato Mednarodni kmetijsko-živilski sejem AGRA v Gornji Radgoni.

Ključni datumi za potrditev kakovosti:

3. julij – Rok za prijavo in dostavo vzorcev na ocenjevanje medenih pijač

17. julij – Ocenjevanje medenih pijač

28. julij – Rok za prijavo in dostavo vzorcev na ocenjevanje medu

4. avgust – Ocenjevanje medu z mednarodno udeležbo

22. – 27. avgust – Promocija ocenjenih izdelkov na 58. mednarodnem kmetijsko-živilskem sejmu AGRA

23. avgust – Dan čebelarjev, slavnostna razglasitev rezultatov in podelitev priznanj

Za vse dodatne informacije vam je z veseljem na voljo: Boris Nicolas Erjavec, tel. 02/ 5642 115, boris.erjavec@pomurski-sejem.si

**AGRA, SEJEM NOVE GENERACIJE, V GORNJI RADGONI OD
22. DO 27. AVGUSTA!**

AGRA 2020 bo v Gornji Radgoni največji državni in eden najpomembnejših kmetijsko-živilskih sejmov v tem delu Evrope. Ob vseh potrebnih ukrepih za varovanje zdravja razstavljalcev, obiskovalcev in drugih udeležencev bo sejem AGRA izpolnil vsa pričakovanja udeležencev, poslovne, strokovne in širše javnosti. Predstavljal bo opremo za čebelarstvo, čebelje pridelke in izdelke, ob njih pa vrhunske ponudnike najsodobnejše kmetijske mehanizacije in opreme, opremo za živilsko industrijo, živila, zdravo prehrano in odlična vina. Na njem bodo pridelovalci, predelovalci, gospodarstveniki, strokovnjaki in ozaveščeni potrošniki izmenjali izdelke, storitve, znanje, izkušnje in zamisli za varnejšo in bolj zdravo prihodnost.

DRŽAVNA RAZSTAVA ČEBELARSTVA

Čebelarstva zveza Slovenije, Zveza čebelarstvenih društev Pomurja in Javna svetovalna služba v čebelarstvu pripravljajo državno čebelarstvo razstavo s prikazi in prodajo medu in izdelkov iz medu, literature, panjev in opreme za čebelarje, ter degustacije medenega peciva, pijač in medu. Slovenski med in čebelje pridelke bo možno tudi kupiti.

**STROKOVNO ČEBELARSKO DOGAJANJE V NEDELJO,
23. 8. 2020**

10.00–11.00

Svečana razglasitev rezultatov in podelitev priznanj ocenjevanja medu in medenih pijač z mednarodno udeležbo

11.00–12.30

Strokovna razprava

Vljudno vabljeni!

Spoštovane čebelarke in čebelarji!

V začetku leta me je presenetil klic predsednika ČZS, gospoda Noča, ki me je povabil k sodelovanju v predsedstvu zveze. To imenovanje je gotovo presenetilo še marsikoga. Sam sem mali čebelar in se nikoli nisem visoko strokovno ukvarjal s čebelarskim znanjem. Čebelarim kot mnogi izmed vas, na klasičen način. In morda je prav to, da sem mali čebelar, tudi moja prednost, si predstavljam.

Čebelariti sem začel na pobudo svojih prijateljev čebelarjev, svojega pokojnega mentorja Nika Urbanije, Antona Cirerja, človeka, čigar znanje o čebelah globoko spoštujem, in prvega predsednika našega lukoviškega društva, Albina Zajca. Bolj kot jaz, čebelar, je morda spoštovanja vreden moj mali čebelnjak. Postavljen je bil dolgo pred letom 1800 in zagotovo je stal 1823. leta, ko ga je tisti češki oficir, ki je tod delal kataster, vrisal v mape. Še danes se držijo skupaj tiste uboge stare deske, in kot kaže, ga bo zdaj res treba zamenjati z novim.

To, da so me nagovorili kolegi čebelarji pred več kot 20 leti za čebelarstvo, me navdaja z zadovoljstvom in ponosom. Lepo je bilo tudi takrat, ko sem sodeloval pri nastajanju Čebelarskega centra Slovenije in prispeval med drugim tudi načrte za kapelico svetega Ambroža, ki jo je v imenu Akademskega čebelarskega društva naročil dr. Janez Poklukar, poslikal pa Drago Jerman. Pa so me kasneje povabili še k pripravi scenarija in organizacije slovesnosti ob odprtju Čebelarskega centra na Brdu, kjer nam je vsem tisti dan po obilnem dežju popoldne posijalo sonce. Apimondia mi je pa prinesla skrb za organiziranje Slovenskega dne na Brdu pri Lukovici, kar je bilo za nas v društvu in na občini prav posebno, nepozabno doživetje.

V svojem društvu – ČD Lukovica – sodelujem po svojih najboljših možnostih, kakor mi čas in služba dopuščata. Sodeloval sem tu in tam, nikoli pa v strukturah ČZS, in prav zato me je povabilo k sodelovanju v vrhu ČZS presenetilo. Pa sem si rekel, predsednik Boštjan Noč že ve, zakaj. In če bom s svojimi močmi lahko pomagal, pa naj bo, si mislim. Zahvaljujem se za to imenovanje in upam, da mi bo vsaj delno uspelo opravičiti dano zaupanje.

Ko sem za potrebe zbornika ob stoletnici obstoja organiziranega čebelarstva na našem območju prebiral tiste prve številke Slovenskega čebelarja pred letom 1900, sem opazil, seveda poleg izobraževanja in dviga znanja o čebelah in čebeljih pridelkih, tudi močno narodno zavest, ki so jo takratni čebelarji ob koncu 19. stoletja skrbno gojili. Trudili so se, da so korak za korakom, vas za vasjo, faro za faro nagovarjali čebelarje in posestnike k ustanavljanju čebelarskih društev, in to slovenskih. Povezovali so takratne deželane Kranjske, Štajerske, Koroške, Goriške in Tržaške v organizacijo, ki jo je družilo dvoje:

naša kranjska sivka in pripadnost istemu narodu, kulturi in jeziku. Kako pomemben gradnik slovenske narodne zavesti so bili naši čebelarski predniki. Čebela nas povezuje tudi kot narod. Zato se mi je zelo v srce vtisnila prireditev ob odprtju slovenskega čebelnjaka v Trstu, ki je bila prva tovrstna in ki sem se je z veseljem udeležil. Podpiram to idejo predsednika Noča in sodelavcev tudi povsod drugod, kjer smo ob slovenski čebeli tudi slovenski čebelarji. Danes je drug čas, kot je bil tisti takrat. Danes imamo svojo državo, a takrat, pred več kot sto leti, so vsi Slovenci za razliko živeli v isti državi. Danes žal ni tako. Na (avstrijskem) Koroškem se je takrat (1910) za Slovence priznalo 350.000 ljudi, danes le 15.000–30.000. Ohranitev naše čebele je pomembna, ampak ne smemo pozabiti, da je bila za čebelarje pomembna tudi ohranitev naše narodne biti, našega jezika in kulture. Se nam ne zdi, da nas tudi ta današnji čas vabi, da storimo, kar moremo, tudi za slovenstvo in našo ohranitev? Menim, da bo preživetje nekaterih narodov Evrope v prihodnje celo večji problem od skrbi za ohranitev čebel.

Čebelarska organizacija je med najbolj dejavnimi v naši državi. Vsak izmed nas lahko k temu veliko prispeva, sam pa vidim možnosti za pomoč zvezi na področju ohranjanja naše kulturne dediščine. Saj glede na bogato tradicijo niti čebelarji niti država ne skrbimo dovolj za ohranjanje snovne dediščine, predvsem tiste na terenu. Še naprej se je treba, kot že rečeno, truditi za povezovanje z našim zamejstvom in čebelarji sosednjih držav. Spoznavati moramo tudi življenje čebelarjev po svetu in še bolje spoznati ne le delo naših velikih prednikov čebelarjev, temveč tudi tistih anonimnih, ki so prenašali znanje iz roda v rod. Pomembno se mi zdi, da se začne vračati znanje o čebelah h kmetom, saj so ti pred 100 leti tvorili 80 %, danes pa le nekje 12 % čebelarske populacije. Iz tega (neznanja in nepoznavanja) prihaja tudi do največ konfliktov in napak v naravi. S svojimi izkušnjami, ki sem jih pridobil kot župan Občine Lukovica, pa lahko koristno pripomorem tudi organizacijsko na različnih področjih.

V arhitekturi velja rek: »Manj je več!« Menim, da se moramo odločiti o pomembnih stvareh in videti naprej, da bomo prihodnjim rodovom predali zdrave čebele, sposobne čebelarke in čebelarje in moder narod. Ker, kot menim: slovenski narod je resnično tesno povezan s kranjsko sivko, a je tudi kranjska sivka tesno povezana s slovenskim narodom.

Matej Kotnik, podpredsednik ČZS

KAZALO

UVODNIK

Matej Kotnik 193

ZDRAVJE ČEBEL

Alenka Jurič, dr. vet. med.: Zdravila za zdravljenje varoze čebel v letu 2020 195
izr. prof. dr. Ivan Toplak, mag. Ivo Planinc, dr. vet. med., Suzana Skerbiš, dr. vet. med. in asist. dr. Metka Pislak Očepek, dr. vet. med.: Okužba čebel z virusom kronične paralize ali zastrupitev? (I. del) 196
prof. dr. Vlasta Jenčič, dr. vet. mag., Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med., Anita Vraničar Novak, dr. vet. med.: Poapnela zalega čebelje družine 198

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Tomaž Samec: Možnosti pridobivanja propolisa v AŽ-panju 201
Simon Golob: Čebelji strup in njegovo pridobivanje 202
Jožef Smrkolj: Predstavitev inovacije čebelarstva BeeConn 204
Vlado Auguštin: Vpliv krmljenja z različno koncentracijo sladkorne raztopine na čebeljo družino 205
dr. Peter Kozmus: Na čistost kranjske čebele moramo biti vseskozi pozorni 206
Lidija Senič: Usposabljanje čebelarjev v času covid-19 207
doc. dr. Danilo Bevk: Travniški čmrlj (*Bombus humilis*) 208

DELO ČEBELARJA

Ivan Esenko: Čebelarjeva opravila v juliju in avgustu 209

IZ ČEBELARSKIH DRUŠTEV

..... 211

OBVESTILA ČZS

..... 212

OGLASI

..... 222

V SPOMIN

..... 228

INDEX

EDITORIAL

Matej Kotnik 193

BEES' HEALTH

Alenka Jurič, DVM: Medicines for the treatment of bee varroasis in 2020 195
Prof. Ivan Toplak, DSc, Ivo Planinc, MSc, DVM, Suzana Skerbiš, DVM and assist. dr. Metka Pislak Očepek, DSc, DVM: Infection of bees with chronic bee paralysis virus or poisoning? (part I) 196
Prof. Vlasta Jenčič, DSc, DVM, Mira Jenko Rogelj, MSc, DVM and Anita Vraničar Novak, DVM: Chalk brood of honeybee colonies 198

FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK

Tomaž Samec: The possibilities of obtaining propolis in AŽ-hive 201
Simon Golob: Bee venom and its extraction 202
Jožef Smrkolj: Presentation of the innovation beekeeping scale BeeConn 204
Vlado Auguštin: Influence of feeding with different concentration of sugar solution on the honeybee colony 205
Peter Kozmus, DSc: We must always pay attention to the purity of the Carniolan Honeybee 206
Lidija Senič: Training of beekeepers in the time of covid-19 207
Doc. Danilo Bevk, DSc: The brown-banded carder bee (*Bombus humilis*) 208

BEEKEEPER'S WORK

Ivan Esenko: Beekeeper's tasks in July and August 209

FROM BEEKEEPERS' ASSOCIATIONS

..... 211

ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA

..... 212

ADS

..... 222

IN MEMORIAM

..... 228

KONTAKTNI PODATKI ČEBELARSKA ZVEZE SLOVENIJE

Predsednik ČZS: Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, noch@czs.si

Vodja služb ČZS: Lidija Senič, vodja služb ČZS: 01/729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si

Priznana rejska organizacija: Peter Kozmus, strokovni vodja PRO: 01/729 61 16, 041/352 997, peter.kozmus@czs.si

Opazovalno-napovedovalna služba: Aleš Božovičar, vodja ONS: 01/729 61 31, 041/644 217, ales.bozovicar@czs.si, avtomatski telefonski odzivnik: 01/729 61 20, https://ecelebar.czs.si/User/Login?returnUrl=/

Svetovalci specialisti za tehnologijo čebelarjenja:

Vlado Auguštin: 01/729 61 24, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si

Simon Golob: 01/729 61 12, 030/604 015, simon.golob@czs.si

Svetovalci specialisti za ekonomiko

Tanja Magdič: 01/729 61 04, 040/436 513, tanja.magdic@czs.si

Nataša Klemenčič Štrukelj: 01/729 61 24, 040/436 518, natasa.klemencic.strukelj@czs.si

Svetovalci specialisti za zagotavljanje varne hrane

Andreja Kandolf Borovšak: 01/729 61 33, 040/436 514, andreja.kandolf@czs.si

Nataša Lilek: 01/729 61 29, 040/436 519, natasa.lilek@czs.si

Tomaž Samec: 01/729 61 18, 040/436 517, tomaz.samec@czs.si

Uredništvo: Marko Borko, urednik: 01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php

Glasiloslovenskičebelarje ustanovilo Slovensko čebelarstvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarstva zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Vpisano je v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS, pod zaporedno številko 585.

Tel.: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si

Transakcijski račun ČZS: SI56 0318 6100 2214 727, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

Uredniški odbor:

Marko Borko, Brane Borštnik, Mira Jenko Rogelj, Janez Gregori, Andreja Kandolf Borovšak, Franc Šmerc, Anton Žakelj

Urednik:

Marko Borko

Uredništvo:

01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php

Lektorica:

Mojca Pipan

Oddaja prispevkov:

Članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

Avtorji naj v člankih uporabljajo strokovno izrazje v skladu s Čebelarskim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Reklamni oglasi in osmrtnice:

Cela stran: 1044 € (zunanja stran ovitka), 816 € (notranjost živi rob), 594 € (notranjost), pol strani: 522 € (zunanja stran ovitka), 414 € (notranjost živi rob), 300 € (notranjost), tretjina strani: 198 €, četrtina strani: 144 €, petina strani: 102 €, desetina strani: 42 €. Oblikovanje reklamnega oglasa: cela stran in polovica strani 60 €, tretjina, četrtina, petina, desetina 48 €. Popravki reklamnega oglasa: 1–10 popravkov 2,4 €, 11 ali več popravkov 6 €. Popust pri ceni za 4- do 6-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 7- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %. Člani ČZS lahko dvakrat na leto objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,3 €. Splošni oglasi po 0,3 € za besedo, enako velja tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed. Osmrtnice ne smejo biti daljše od 130 besed. Vse cene so brez DDV. Politika oglaševanja ter cenik oglasov in osmrtnic v glasilu Slovenski čebelar z dne: 11. novembra 2019 je objavljena na spletni strani ČZS.

Priloga za tisk in tisk: Para. d. o. o., Celestinova ulica 1, 1000 Ljubljana. Tiskano na papirju s certifikatom FSC (trajnostno gospodarjenje z gozdovi). Naklada: 7900. Tiskano: 26. 6. 2020.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

Fotografija na naslovnici: Čebela na cvetu rjarordeča krmovčnica (*Ceranium phaeum*). Nominacija na mednarodnem natečaju čebelarstva fotografije Čebelarstva zveze Slovenije 2020. Foto: Franc Lamovšek, Slovenija.

Mednarodna barvna koda za označevanje čebeljih matič

Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si, Barbara Dimc, tajnik: 01/729 61 02, 041/370 409, barbara.dimc@czs.si, Ines Zajc Žunič, poslovna sekretarka: 041/337 854, ines.zunic@czs.si, Zlatica Kovačević, administrativna delavka: 01/729 61 24, 030/604 009, zlatica.kovacevic@czs.si

Čebelarstva knjižnica Janeza Goličnika (vsak prvi delovni četrtek v mesecu med 15. in 18. uro): 01/729 61 11, cebelarskajniznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php

Ohranimo čebele: www.ohranimo-cebele.si

Sklad za ohranitev kranjske čebele: www.czs.si/sklad.php

Spletna trgovina ČZS: www.czs.si/eshop/index.php

Uradne ure JSSČ:

• Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica (v Čebelarskem centru Slovenije): ponedeljek od 10.00 do 14.00, četrtek od 8.00 do 12.00 ter od 13.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

• Mestni trg 4, 8330 Metlika: ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

• Rožna dolina 50/a, 4248 Lesce (v Čebelarskem razvojno-izobraževalnem centru): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

• Dobrna 1a, 3204 Dobrna (v Kulturnem domu Dobrna): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

• Ulica Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota (na sedežu Kmetijskego gozdarskega zavoda Murska Sobota): ponedeljek od 10.00 do 14.00.

• Streliška ulica 150, 2000 Maribor (v Čebelarskem centru Maribor): petek od 8.00 do 10.00.

Zdravila za zdravljenje varoze čebel v letu 2020

Alenka Jurić, dr. vet. med.

Veterinarska fakulteta, Nacionalni veterinarski inštitut
alenska.juric@vf.uni-lj.si

Preudarna strokovna uporaba zdravil je ključnega pomena za ohranitev dobrega zdravja čebel in uspešno čebelarjenje ob zagotavljanju varne hrane. Za zdravljenje čebel je dovoljeno uporabljati zdravila, ki so registrirana v Republiki Sloveniji in imajo uradno dovoljenje za uporabo pri čebelah, in zdravila, ki jih predpiše veterinar v okviru izjemne uporabe zdravil.

Kje in kako lahko čebelar nabavi zdravila proti varozi čebel?

Zdravila za čebele lahko čebelar nabavi v zasebnih veterinarskih organizacijah, ki imajo dovoljenje za izdajo zdravil za čebele, ali na VF NVI pri območnem pristojnem veterinarju za področje zdravstvenega varstva po predhodnem osebnem posvetovanju z veterinarjem. Ob izdaji zdravila mora čebelar predložiti veljaven, s strani NVI predhodno potrjen dnevnik veterinarskih posegov, v katerega veterinar zabeleži predpisane obvezne podatke o izdanem zdravilu in karenci. Čebelar mora hraniti račune o nabavljenih zdravilih in hraniti dnevnik najmanj pet let po zadnjem vpisu v dnevnik.

Kaj mora čebelar upoštevati pri zdravljenju in preprečevanju varoze čebel?

Čebelar mora uporabiti zdravilo skladno z navodilom za uporabo zdravila in navodilom veterinarja, prepričati se mora,

da je upošteval karenci. Čebelar mora upoštevati karenci, ki jo predpiše veterinar: če zdravilo uporabi drugače, kot je predpisano, karenci ni enaka! V dnevnik veterinarskih posegov mora čebelar sproti beležiti podatke o vsaki uporabi zdravila pri čebelah, točnost vpisanih podatkov pa potrditi s svojim podpisom. Iz njegove evidence v dnevniku veterinarskih posegov morajo biti razvidni naslednji podatki:

- ime uporabljenega zdravila,
- ime in naslov dobavitelja zdravila,
- številka SI čebelnjaka in število zdravljenih čebeljih družin,
- datum zdravljenja,
- trajanje zdravljenja (čas od – do),
- način zdravljenja,
- ime in količina porabljenega zdravila,
- karenci,
- podatki o odpadu varoj,
- zabeležke o sumu neželenih učinkov kot posledica zdravljenja in drugi podatki.

Evidenca se mora voditi za vse čebelnjake posameznega čebelarstva v istem (skupnem) dnevniku veterinarskih posegov, v katerem pa je treba navesti vse prej navedene obvezne podatke o uporabi zdravil ločeno po posameznih zdravljenjih in posameznih čebeljakih s pripadajočim številom zdravljenih čebeljih družin. Ob sumu na varozo čebel, sumu neželenega učinka zdravljenja oz. drugih okoliščinah, ki bi lahko ogrozile zdravje čebel ali ljudi, mora čebelar čim prej obvestiti tudi pristojnega veterinarja NVI-ja. Na podlagi Pravilnika o ukrepih za ugotavljanje, zatiranje in preprečevanje varoze čebel (Ur. l. RS, št. 21/20) je čebelar dolžan pri zdravljenju in preprečevanju varoze čebel upoštevati tudi navodilo NVI-ja, ki se najmanj enkrat letno objavi na: www.vf.uni-lj.si/podrocje/zdravstveno-varstvo-cebel.

Preglednica: Zdravila, ki jih bomo uporabljali za zdravljenje varoze v letu 2020.

Ime zdravila	Učinkovina	Oblika zdravila v prometu	Uporaba pri čebeljih družinah z zalego/brez zalege
API – BIOXAL*	oksalna kislina	prašek (kristali)	brez zalege
APIFOR 60*	mravljinčna kislina, 60-%	raztopina	z zalego
APILIFE VAR*	timol idr.	trakovi	z zalego
APIVAR	amitraz	trakovi	z zalego
BAYVAROL	flumetrin	trakovi	z zalego
CHECKMITE	kumafos	trakovi	z zalego (izjemna uporaba)
FORMIVAR 60%*	mravljinčna kislina, 60-%	raztopina	z zalego
FORMIVAR 85%*	mravljinčna kislina, 85-%	raztopina	z zalego
MAQS*	mravljinčna kislina	gel trakovi	z zalego
OXUVAR*	oksalna kislina	raztopina	brez zalege
POLYVAR YELLOW	flumetrin	trakovi	z zalego
THYMOVAR*	timol	trakovi	z zalego
VARIDOL	amitraz	raztopina	brez zalege/malo zalege (izjemna uporaba)
VARROMED*	oksalna kislina in mravljinčna kislina	raztopina	z zalego/brez zalege
zdravilo mlečna kislina, nabava v lekarni na veterinarski recept (izjemna uporaba IP-V, KASK)			brez zalege/malo zalege

* Primerno tudi za ekološko čebelarstvo.

Okužba čebel z virusom kronične paralize ali zastrupitev? (I. del)

izr. prof. dr. Ivan Toplak, mag. Ivo Planinc, Suzana Skerbiš
in asist. dr. Metka Pislak Ocepek

Univerza v Ljubljani, Veterinarska fakulteta, Nacionalni veterinarski inštitut
ivan.toplak@vf.uni-lj.si

V zadnjem desetletju se v povezavi z oslavitvijo in umiranjem čebeljih družin vse pogosteje poudarja pomen različnih virusnih bolezni. Virusi lahko skupaj z drugimi povzročitelji čebeljih bolezni, predvsem varojami, povzročajo različno stopnjo prizadetosti v vseh fazah razvoja čebel in na koncu tudi propad čebelje družine. Med najpomembnejše viruse, ki pri čebelah delavkah povzročajo klinično zaznavno okužbo, spada virus kronične paralize čebel (angl. chronic bee paralysis virus – CBPV). Okužbe s CBPV-jem so ugotovili povsod, kjer vzrejajo medonosne čebele.

Okužba čebel s CBPV-jem se klinično pokaže v dveh oblikah bolezni in se največkrat pojavi poleti, začne pa z znaki paralize, ki so zelo podobni znakom ob zastrupitvi čebel. Ta nevarni čebelji virus smo v do sedaj izvedenih študijah v Sloveniji laboratorijsko pogosto ugotavljali in ga potrdili v skoraj petini pregledanih vzorcev prizadetih čebel. Poleg tega smo v posameznih primerih opažali tudi klinične znake bolezni, na osnovi katerih smo postavili sum na kronično paralizo.

Klinična slika bolezni

Kronična paraliza je nalezljiva virusna bolezen odraslih čebel, ki jo povzroča virus kronične paralize čebel. Gre za virusno bolezen, ki se pri čebelah delavkah pokaže z dokaj izrazitimi znaki okužbe in povzroča dve klinični sliki bolezni. Pri prvi obliki se pojavi paraliza, ki vključuje neobičajno tresenje s krili in telesom, nekoordinirano gibanje, prizadete čebele imajo iztegnjen rilček, ne morejo več poleteti in lezejo po tleh pred čebelnjakom. Čebele lahko v nekaj dneh umirajo v velikem številu znotraj in zunaj panja. Pri drugi obliki čebele lahko še nekaj časa letijo, a jim kmalu po okužbi odpadejo dlačice, zato so videti temnejše in manjše. Ker so obolele čebele videti majhne in črne barve, jih stražarke poskušajo izločiti iz panja. Nato lezejo pred čebelnjakom in v nekaj dneh umrejo. Po okužbi lahko posamezne čebele

tudi ne zbolijo in ostanejo nezaznavno okužene ali pa se pri njih razvijejo klinični znaki pozneje. Okužene čebele umirajo v nekaj dneh po nastopu prvih znakov bolezni. Večina okužb s CBPV-jem se dogaja poleti, manj spomladi in jeseni, lahko pa umre po več tisoč čebel hkrati in mnogokrat povzroči oslabitve, lahko pa tudi odmrte prizadetih družin v čebelnjaku. Če čebelar posumi na okužbo s CBPV-jem, naj se obrne na pristojno veterinarsko službo, ki mu bo svetovala, kako pravilno ukrepati, in bo po potrebi tudi odvzela vzorce za laboratorijske preiskave.

Načini prenosa CBPV-ja

Virus se med čebeljimi družinami prenaša z okuženimi čebelami delavkami, z zaletanjem ga prenesejo v tuje panje. Prenaša se preko neposrednih stikov med čebelami, okužba posameznih čebel pa poteka preko ust, virus se v čebeli namnoži in potem izloča z iztrebki. Ni še popolnoma pojasnjeno, ali se lahko virus na krajše razdalje prenaša tudi po zraku. Pri nakupu čebeljih družin iz različnih čebelnjakov in združevanju šibkih čebeljih družin v laboratoriju ugotavljamo višji odstotek pozitivnih vzorcev na CBPV. Zato se je priporočljivo držati previdnostnega načela in kupovati čebele od čebelarja, katerega zdravstveno stanje čebel dobro poznamo, ter matice iz nadzorovanega vzrejališča. Tudi matica je namreč lahko prenašalka CBPV-ja. Iz izvedenega laboratorijskega testiranja klinično zdravih matic in njihovih spremljevalk, ki ga je v svoji doktorski nalogi opisala dr. Urška Jamnikar Ciglencečki, je razvidno, da je bilo 15 % matic pozitivnih na CBPV, virusa pa pri njihovih spremljevalkah ni dokazala v nobenem od 27 pregledanih vzorcev. Pri tem je treba poudariti splošno dejstvo, da matice v večini primerov niso prenašalka čebeljih virusov, a CBPV bi lahko bil pri tem izjema. Ker ta virus z okužbo prizadene predvsem čebele delavke (paraliza in klinično spremenjen videz) in pri njih običajno povzroči visoko smrtnost, je bila verjetno med

Preganjanje spremenjenih čebel iz panja

evolucijo potrebna naravna prilagoditev virusa na način, da matična ne zboli in zagotovi, da se CBPV lahko prenese tudi v naslednjo generacijo in na večje razdalje. Seveda pa ni matična edina, ki lahko prenese CBPV. Kot smo opisali, se CBPV pogosto prenaša tudi z okuženimi čebelami delavkami, še posebno na področjih z večjo gostoto naseljenosti s čebeljimi družinami. Poleg tega bo treba nekatere načine prenašanja CBPV-ja v prihodnje še natančneje raziskati in pojasniti.

Naše izkušnje in primeri sumov na kronično paralizo v Sloveniji

Običajno se znaki bolezni pojavijo v čebelnjaku pri nekaj družinah, izjemoma pri vseh. Lastnik običajno pokliče veterinarja, ker opazi večje število mrtvic pred posameznimi panji. Do povečanega odmrta lahko pride nepričakovano, lahko pa lastnik že nekaj časa opaža večje število mrtvic pred panji, pogosto pa ne opazi drugih kliničnih znakov, kot so paraliza in črne čebele.

Sume na bolezen smo v Sloveniji ugotavljali med marcem in avgustom, znaki bolezni pa so bili v vseh primerih zelo podobni. Veterinar pri pregledu že pred čebelnjakom ugotovi čebele s črnimi zadki na bradi panja, ki jih skozi žrela potiskajo zdrave čebele. Včasih je na žrelu videti, kot da bi se ropale in zdrave čebele zelo agresivno odstranjujejo črne čebele. Včasih pa ni zaznati take agresivnosti do črnih čebel in jih samo počasi potiskajo skozi žrelo iz panja. Pred panji najdemo mrtve in pa še žive črne čebele, ki lezejo po travi oz. po tleh pred čebelnjakom. Pri še živih čebelah, katerih videz je lahko tudi še nespremenjen, je opaziti tresenje, krčenje, včasih se tudi vrtijo, obrnjene na hrbet. Pogosto je vidna asimetrija kril. Pri kliničnem pregledu posamezne prizadete družine ne ugotavljamo sprememb na zalegi, je pa na satih z zalego opaziti še posamezne črne in paralizirane čebele. Številčno se družine lahko zmanjšajo tudi do polovice prejšnje moči ali še več. Običajno pride do povečanega odmrta in pojava črnih čebel pri posameznih družinah v čebelnjaku, le redko ugotavljamo klinične znake kronične paralize pri vseh družinah hkrati. Varoje v teh družinah običajno številčno ne presegajo praga škodljivosti.

V zadnjih letih smo zabeležili več primerov suma na kronično paralizo v Primorski regiji, in sicer v letu 2018 v dveh čebelarstvih, od tega so bili v prvem čebelarstvu kli-

nični znaki bolezni prisotni v dveh od desetih družin v čebelnjaku. V drugem čebelarstvu pa je bilo konec avgusta prizadetih vseh 71 družin, sedem družin je odmrlo že pred prihodom veterinarja. Z laboratorijsko preiskavo čebel iz tega čebelarstva smo potrdili prisotnost petih čebeljih virusov (virus akutne paralize – ABPV, virus črnih matičnikov – BQCV, virus kronične paralize – CBPV, virus deformiranih kril – DWV in virus Lake Sinai – LSV) v odvzetih vzorcih čebel delavk. V letu 2019 smo sum na kronično paralizo postavili v šestih primerih. V prvem čebelnjaku so bile prizadete tri družine od osmih, v drugem dve družini od sedmih, v tretjem primeru tri družine od šestih, v četrtem ena družina od 21, v petem primeru obe družini v čebelnjaku ter v šestem primeru ena od desetih družin. V prvi polovici leta 2020 smo na Primorskem zabeležili štiri primere suma na kronično paralizo, in sicer so bile v prvem primeru prizadete tri družine od desetih, v drugem vseh šest družin v čebelnjaku, v tretjem primeru pa dve od 16 družin. V četrtem letošnjem primeru suma na kronično paralizo je bila prizadeta družina brez matice in brez zalege, številčno zelo oslABLJENA, na satju in na žrelu pa posamezne črne čebele, ki so jih druge preganjale iz panja. Na tleh pred panjem so lezle čebele z znaki paralize.

Čebelarska praksa za preventivo

Kronična paraliza je neozdravljiva virusna bolezen čebel. Pri večji prizadetosti je družino in satje treba neškodljivo uničiti ter razkužiti panj in drugo opremo. Pri blagih kliničnih znakih lahko poskusimo s pokladanjem sladkorne raztopine, oslABLJENO družino zožimo na prostor, ki ga v celoti lahko zaseda, vso opremo in orodje pa po vsaki uporabi razkužimo ter striktno upoštevamo higienske ukrepe za preprečevanje širjenja bolezni, tako da ne prenašamo satja in čebel med družinami. Čebeljih družin ne selimo ali premeščamo med čebelnjaki, nadzorujemo napadenost z varojami, po potrebi zamenjamo matico. Če je družina še v dobri kondiciji, si bo morda opomogla. **Na splošno pa velja, da je treba delovati preventivno in za preprečevanje pojava bolezni čebeljim družinam neprestano zagotavljati optimalne pogoje za dober razvoj, saj so le tako sposobne izkoristiti svoje naravne obrambne mehanizme.**

Foto: Suzana Skerbiš, 2020

Mrtve črne čebele in troti na dnu panja

Mrtve čebele ob sumu na kronično paralizo, temnega videza, videti so manjše, iztegnjen rilček, asimetrična lega kril.

Foto: Ivo Planinc, 2020

Poapnela zalega čebelje družine

prof. dr. Vlasta Jenčič, dr. vet. med., Mira Jenko Rogelj,
dr. vet. med., Anita Vraničar Novak, dr. vet. med.

Veterinarska fakulteta, Nacionalni veterinarski inštitut, Ljubljana
Mira.JenkoRogelj@vf.uni-lj.si

Poapnelo zalego čebelje družine povzroča plesen *Ascosphaera apis*, ki prizadene ličinke, zato čebelja družina (*Apis mellifera*) slabi in lahko propade. Poapnela zalega je izrazito pogojna bolezen čebelje družine, zato ne prese-
neča, da je zaradi znanih vzrokov, ki ogrožajo vitalnost in zdravje čebeljih družin, kot so onesnaženo okolje, upo-
raba škropiv v kmetijstvu, varoza in pogosto zatiranje varoj, neprimerne in nezadostne paše, prevozi čebeljih družin in še kaj, ena najbolj pogostih in trdovratnih bo-
lezni čebelje družine.

Znake, značilne za poapnelo zalego, so poznali že v 19. stoletju, leta 1913 pa so bolezen opisali in ugotovili, da jo povzroča plesen. V prvi polovici dvajsetega stoletja so poapnelo zalego ugotavljali po Evropi, od leta 1960 se je širila po Severni Ameriki, od leta 1993 pa po Avstrali-
ji in domnevajo, da so k temu pripomogli intenzivno **čebelarstvo** in pogosti premiki **čebeljih družin**.

Plesen *Ascosphaera apis* v živalskem sistemu uvrščamo v razred Ascomycota in družino Ascospheaceae, ki ima-
jo spolni in nespolni razmnoževalni cikel. Spolni del je askus, v katerem so askospore, iz katerih nastanejo hife, ki se razrastejo v micelij, nespolno razmnoževanje pa na-
stane z mitotično delitvijo spor.

Klinična slika bolezni

S plesnijo *A. apis* se okužijo ličinke delavk, trotov in imatic z zaužitjem spor, najdovzjetnejše pa so ličinke, sta-
re tri do **štiri** dni, po nekaterih podatkih pa tudi mlajše. Po okužbi se vegetativni razvoj spor upočasni, zato se bo-
lezen v klinični obliki pokaže pri pokriti zalegi. K vzklitju spor pripomore povečana koncentracija CO₂ v črevesni mikroflori. Okužene ličinke se prenehajo hraniti, v praz-
nem črevesu pa *A. apis* s pomočjo svojih encimov zlasti v zadnjem predelu predre **črevesno steno** (peritrofično membrano) in vstopi v telesno votlino (hemocel), ki jo plesen (micelij) povsem zapolni in kasneje preraste tudi ličinkino povrhnjico. Mrtve ličinke so prekrte s puhasto belo plesnijo in spominjajo na mumije kredaste barve, po čemer je bolezen dobila ime. **Kasneje se ličinke posušijo in tiste, na katerih se plesen razmnožuje nespolno, ostanejo bele, ličinke, kjer gre za spolno različico plesni,**

pa sčasoma povsem počrnijo. Bolezen je po spremenjen-
ni zaleženi površini podobna drugim boleznim zalege, vendar ko mrtve sprožene ličinke **čebele očistijo** in jih lahko vidimo na podnici ter na bradi panja, bolezen tež-
ko spregledamo. Podobne znake ima sicer tudi okamnena zalega, ki jo povzroča plesen *Aspergillus flavus* in ima zoo-
notičen značaj, kar pomeni, da je nevarna tudi za ljudi. Okamnelih ličink ni možno odstraniti iz celic, zato jo tež-
ko zamenjamo s poapnelo zalego. Seveda pa je treba ob sumu obvestiti veterinarja Nacionalnega veterinarskega inštituta (NVI), ki s klinično in laboratorijsko preiskavo ugotovi, za katero vrsto plesni gre.

Širjenje okužbe s poapnelo zalego

Čebele za poapnelo zalego ne zbolijo, vendar pri oskrbi zalege širijo okužbo po čebelji družini, z ropanjem in za-
letanjem v tuje panje pa tudi med čebeljimi družinami. Veliko k širjenju okužbe pripomore čebelar s premeščan-
jem s sporami kontaminiranega satja in rokovanjem s čebelarским orodjem, ki je bilo v stiku s sporami. Veter raznese spore v okolico stojišča, da so tudi v pelodu in vodi, ki ju čebele prinesejo v panj. Za širjenje bolezni je pomembno, da so spore zelo odporne in ohranijo kužnost tudi do 15 let.

Pojav in izraženost poapnele zalege

Pojav in izraženost poapnelosti v čebelji družini sta od-
visna od virulentnosti *A. apis* in od dejavnikov, ki prizade-
nejo imunsko sposobnost čebel, da postanejo ranljivejše. Različni sevi te plesni so lahko tudi do 20-krat bolj viru-
lentni drug od drugega. Na individualni ravni ličinke pred okužbo varujeta fizikalni oviri peritrofična membrana in

Poapnele ličinke v panjskem drobirju

bakterijska mikroflora. Ličinke pa so sposobne pod določenimi pogoji povzročitelja bolezni zavrnuti tudi s pomočjo imunskega odziva, ki pa je zaradi številnih vzrokov pogosto prizadet. Predvsem je usodna neprimerna in nezadostna prehrana, kar onemogoči čebelam primerno oskrbo zalege. Zlasti kritična je nezadostna pestrost peloda, s katerim morajo čebele pridobiti za razvoj potrebne aminokisliline.

Odpornost čebel proti poapneli zalegi

Na ravni čebelje družine se odpornost kaže predvsem pri ugotavljanju in odstranjevanju mrtvih ličink, še preden so mumificirane in zato še ne vsebujejo spor. Drugi vedenjski vzorci, kot so socialna izmenjava hrane, čiščenje in hranjenje ličink, pa pospešujejo raznašanje spor po čebelji družini. Na različno dovzetnost za okužbe vpliva tudi genetska raznovrstnost čebel, saj se matica praši s številnimi troti. Na odpornost vpliva tudi vzdrževanje primerne temperature v panju, zato na pojav bolezni vpliva podhladitev čebelje družine zlasti spomladi, ko k razmnoževanju spor pripomore tudi vlaga. Po nekaterih virih se čebelja družina proti poapneli zalegi brani tudi s povečanim donosom propolisa.

Poapnela zalega in vpliv drugih bolezni in dejavnikov

Na potek poapnele zalege vplivajo tudi druge bolezni, predvsem še varoza in nose mavost. *Varroa destructor* s sesanjem hemolimfe in maščobnega telesa izčrpava čebele in ličinke. *Nosema* sp. pa z zajedanjem v čebeljem črevesu ovira prebavo in resorpcijo hranil, kar zmanjšuje proizvodnjo matičnega mlečka, zmanjšuje življenjsko dobo čebel, ki postanejo prej pašne čebele. Posledica pomanjkanja panjskih čebel sta podhladitev in nezadostno oskrbovana zalega, kar so idealni pogoji za pojav poapnele zalege. Možna je tudi sočasna okužba z različnimi virusi, kar še dodatno pripomore k razvoju poapnele zalege.

Na razvoj poapnele zalege vplivajo tudi ostanki pesticidov v vosku in pelodu, kamor pridejo bodisi pri zatiranju varoj bodisi preko medicīne in peloda, nabra-

Poapnele čebelje ličinke v satju

nega na s pesticidi tretiranih kmetijskih površinah. Ti ostanki vplivajo na kakovost hemolimfe in zmanjšujejo imunsko sposobnost ter povečujejo virulenco plesni. Uporaba fungicidov v kmetijstvu po vsej verjetnosti zavira razvoj koristnih plesni v družini in vzpodbudi razvoj *A. apis*.

Zdravila ni, potrebna je primerna oskrba

Za zdravljenje poapnele zalege so v laboratorijskih in terenskih pogojih preskušali številne učinkovine, vendar nobena ni imela zaželenih pozitivnih učinkov. Za obvladovanje bolezni, ki v čebelarstvu povzročata velike biološke in ekonomske izgube, je zato treba uporabiti druge metode, ki temeljijo na odbiru odpornih čebeljih družin z izraženim čistilnim vedenjem, doslednim upoštevanjem higiensko-sanitarnih pravil za preprečevanje bolezni v čebelarstvu, in pri izvajanju tehnoloških posegov natančno slediti razvoju družin glede na možnost hitrih podnebnih sprememb.

Ko v čebelji družini ugotovimo mumificirane ličinke, bolezen zatiramo, predvsem pa moramo ugotoviti vzroke oziroma prisotnost morebitnih drugih bolezni, ali napak v tehnologiji čebelarjenja in jih odpraviti, saj je **primerna oskrba bistvena za preprečevanje poapnele zalege**.

Dobra čebelarška praksa za preprečevanje poapnele zalege:

- V plodišču mora biti vedno zadostna zaloga kakovostne hrane.
- S sati iz zalege čebele hranimo le, če je bil med pregledan in negativen na prisotnost povzročiteljev hude gnilobe

čebelje zalege, poapnele zalege in nosestavosti. Satov z nedozorelim/nepokritim medom čebelam ne dodajamo.

- Iz čebeljih družin, za katere sumimo, da niso zdrave, satja ne premeščamo v druge čebelje družine.
- Čebelnjak postavimo na suho področje, kjer je minimalno tveganje za povišano vlago ter kjer ni pesticidov ali je njihova uporaba v kmetijstvu minimalna.
- Redno odstranjujemo staro satje, kjer so morebitni ostanki pesticidov. S kakovostnim satjem poskrbimo tudi za ugodno mikroklimo v plodišču.
- V hladnem in deževnem vremenu ne pregledujemo čebeljih družin. Po potrebi panje tudi odenemo.
- Čebelje gnezdo širimo postopoma in pazimo, da je satje s čebelami in zalego polno zasedeno.
- Ko v čebelji družini ugotovimo presledkasto zalego in mumificirane ličinke, zaleženo satje odstranimo in neškodljivo uničimo.
- Morebitne mumificirane ličinke na podnici in bradi panja poskropimo z vodo, da se ob čiščenju ne dvigajo spore, ter jih previdno pospravimo v posodo s pokrovom ali še bolje v embalažo s pokrovom, ki jo je mogoče s sežiganjem neškodljivo uničiti.
- Čebeljo družino zožimo na najmanjši prostor, ki ga čebele popolnoma posedajo, da se poveča oskrba zalege.
- Če ni izdatnega medenja, to družino krmimo s sladkorno raztopino in jo glede na vremenske pogoje tudi opažimo.
- Redno in z za čebeljo družino najprimernejšimi metodami zatiramo varoje.
- Preprečujemo nosestavost.
- Za krepitev zalege in čebelje družine uporabimo prehranski dodatek BeeStrong ter upoštevamo navodilo proizvajalca in veterinarja.
- Čebelarstvo opremo in pribor sprotno razkužujemo z 1- do 2-% raztopino Ecocida.

Sanacija poapnele zalege v težji obliki

Če je bolezen že napredovala, čebelja družina pa ima letnemu času primerno zadosti čebel, naredimo ometenec s suhi mi čebelami in v matičnici dodano oprášeno matico, zaleženo satje pa neškodljivo uničimo. Tako pripravljen ometenec pretresemo v razkužen panj na mlado neokuženo oz. deviško satje, ki ga čebele popolnoma zasedajo, in mu ponudimo dovolj kakovostne hrane. Čebele trikrat v razmiku sedmih dni pokapamo/popršimo s prehranskim dodatkom ApiGo, pri čemer upoštevamo navodilo proizvajalca in veterinarja. Če je pri ometencu prekoračen prag napadenosti z varojami, še preden je v družini pokrita zalega, varoje zatiramo. Če pa je zdravstveno stanje čebelje družine nejasno, je treba opažanja zapisati v dnevnik veterinarskih posegov in se posvetovati z veterinarjem NVI. Posebej pomembno je, da temeljito mehansko očistimo in razkužimo prazen panj, naletno desko in vse čebelarstvo orodje z 1- do 2-% raztopino Ecocida. Ko se razkužilo posuši, vse površine speremo z vodo. Iztočeno satje pretalimo in steriliziramo, še bolje pa je, da ga neškodljivo uničimo. **Medu iz okuženih družin ne krmimo čebelam.**

V primeru neuspele sanacije in pojava poapnele zalege v težji obliki, ko čebelja družina številčno slabi, so primerni humana usmrtitev in neškodljivo uničenje čebelje družine ter temeljito mehansko čiščenje in razkuževanje čebelarstva v skladu z navodilom veterinarja.

Viri:

- Albo, G. N., Córdoba, S. B., Reynaldi, F. J. (2017): Chalkbrood: pathogenesis and interaction with honeybee defenses. *International Journal of Environmental & Agricultural Research*; 3. 71–80.
- Aronstein, K. A., Murray, K. D. (2010): Chalkbrood disease in honey bees. *Journal of Invertebrate Pathology*; 103: 520–529.
- Sarwar, M. (2016): Fungal diseases of honey bees (Hymenoptera: Apidae) that induce considerable losses to colonies and protocol for treatment. *International Journal of Zoology*; 1: 8–13.

Foto: Jerica Vreček Šulgaj, 2020

Poapnele ličinke na panjskem dnu

S poapnelo zalego prizadete ličinke

Foto: Internet

Možnosti pridobivanja propolisa v AŽ-panju

Tomaž Samec

svetovalec JSSČ za varno hrano

tomaz.samec@czs.si

Pogled v zgodovino pokaže, da smo ljudje že davno poznali propolis. Prebivalci antičnega Egipta in tudi drugod so mu namenili veliko pozornosti. Menili so, da je izvor propolisa izloček čebel oz., kar tudi drži, da ga čebele nabirajo na drevesih. Do 18. stoletja je veljal propolis za ljudsko zdravilo proti različnim tegobam. V začetku 20. stoletja sta se pridobivanje in tudi uporaba po svetu močno povečala.

Zaslugo za to lahko pripisujemo predvsem vzhodnoevropskim deželam, ki so ga uporabljale v ljudskem zdravilstvu. V teh deželah ima ta čebelji pridelek še dandanes pomembno mesto. Trenutno se je uporaba propolisa po svetu močno povečala, s tem pa tudi zanimanje za številne raziskave o pridelku in samo pridobivanju.

Čebelarji dobro vemo, kako se je propolis pridobival nekoč – s strganjem z različnih delov panja, kamor so ga čebele nanesele. Vendar pa se takšen postopek priložnostnega zbiranja propolisa ne uvršča v dobro čebelarstvo prakso. Tako pridobljen propolis smemo uporabljati le za tehnične namene (npr. premazi za les). Poznamo pa tudi načrtno pridobivanje čistega in za humano uporabo primernega propolisa (slika 1), ki ga zato pridobivamo le s pomočjo primernih pripomočkov (v nadaljevanju pridobivanje propolisa). To so lahko plastične mreže ali tkanine. Mreže morajo biti izdelane iz plastike, primerne za

stik z živili, velikost rež pa sme biti do 3 mm. Pri tkanini pa je treba biti pozoren na to, da je nebeljena (laneno platno, bombaž).

Za pridobivanje propolisa je primeren vsak tip panja. Pri vseh tipih panjev je pomembno, da mrežo in tkanino vstavimo na mesto, kjer bodo čebele odlagale propolis, to je nad gnezdo oz. tik ob gnezdu. Pridobivanje čistega propolisa v nakladnih in Kirarjevih panjih (po koncu paš z odstranjenimi mediščnimi kasetami) je preprosto. Mrežo vstavimo nad gnezdo, tako da jo položimo na 5 mm visoke lesene distančnike. Pridobivanje propolisa v AŽ-panju pa zahteva nekoliko več dela, vendar je prav tako možno.

V AŽ-panju lahko propolis pridelujemo na tri načine oz. na treh mestih v panju. **Pri prvem načinu** lahko propolis brez večjega poseganja v bivališče čebel pridelujemo na plodiščnem okencu. Nanje med razstojišča z risalnimi žeblički ali sponkami pritrdimo mrežo (slika 2).

Druga možnost je pridobivanje propolisa pod matično rešetko (slika 3). Da bi matično rešetko lažje odstranili iz panja, moramo odstraniti mediščno okence in vse

Slika 2: Pridobivanje propolisa na plodiščnem okencu

Slika 3: Pridobivanje propolisa na notranji steni plodišča v AŽ-panju

Slika 1: Čisti propolis

Slika 4: Pridobivanje propolisa pod matično rešetko v AŽ-panju

mediščne sate. Na spodnjo stran matične rešetke namestimo mrežo, da prekrije od polovice do dve tretjini rešetke (prehod v medišče tako ostane odprt), jo pritrldimo z risalnimi žeblički in/ali sponkami ter vstavimo nazaj v panj skupaj z mediščnim satjem in okencem.

Tretja možnost pridobivanja propolisa v AŽ-panju je s pomočjo lesenih okvirjev, na katere namestimo mreže.

Takšne okvirje namestimo med spodnje in zgornje razstojšče na notranji steni plodišča nad žrelom (slika 4). V tem primeru iz panja najprej odstranimo plodiščno okence in vse plodiščne sate. Okvir na notranjo steno panja pritrldimo z vijakom. Nato

sate vstavimo nazaj v plodišče in namestimo plodiščno okence.

Pri pridobivanju propolisa pa moramo paziti, da v brezpašnem obdobju oziroma v času krmljenja z mrežami ne oviramo dostopa čebel do pitalnika.

Čebelarji imamo torej možnost pridobivanja propolisa ne glede na panjski sistem, ki ga uporabljamo. Potrebna je le odločitev, da bomo lahko poleg medu svojim strankam ponudili tudi propolis svojih čebel.

Viri:

Jedlovčnik, N., Pušnik, V. (2007): *Propolis: dodatek k hrani, za dobro zdravje in prijetno počutje. domača lekarna iz čebeljega panja*. Maribor: Zveza čebelar-skih društev Maribor, 50 str.

Kandolf Borovšak, A., Lilek, L., Samec, T., Noč, B. Kozmus, P. (2015): *Poročilo o ugotavljanju vpliva ostankov zdravil ter drugih škodljivih snovi na čebelje pridelke, na zdravje in preživetje čebeljih družin za leto 2015, v skladu z uredbo o izvajanju programa ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2014–2016*. Čebelarska zveza Slovenije.

Samec, T. (2015): Testiranje različnih načinov načrtnega pridobivanja propolisa v letu 2014. *Slovenski čebelar*, št. 7-8, julij 2015, str. 242.

Samec, T. (2016): Način pridobivanja propolisa v AŽ-panju. V: *Zbornik referatov 2. znanstveno posvetovanje o čebelah in čebelarstvu*. str. 86–89.

Čebelji strup in njegovo pridobivanje

Simon Golob

svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja
simon.golob@czs.si

Na ČZS smo v letih 2018 in 2019 izvajali raziskovalni projekt s področja pridobivanja čebeljega strupa. V prvi fazi smo pregledali obstoječo literaturo na temo pridobivanja in uporabe čebeljega strupa ter opravili pogovore s čebelarji, ki strup že pridobivajo. Pregledali smo tudi ponudbo naprav za pridobivanje strupa, ki so na trgu. V drugi fazi pa smo dve napravi za pridobivanje strupa kupili ter v času sezone čebelji strup tudi pridobivali.

Čebelji strup je vsekakor zanimiv pridelek za vse čebelarje, saj je njegovo pridobivanje dokaj preprosta. Pri pridobivanju in trženju pa je predvsem pomembno, da lahko enake količine strupa pridobimo tudi v slabih sezonah, ko je drugih čebeljih pridelkov manj, saj njegovo pridobivanje ni odvisna od prisotnosti paše v naravi. Trenutno trg s čebeljim strupom v Sloveniji še ni povsem razvit. Čebelarji prodajajo manjše količine strupa ali pa iz njega sami izdelujejo kreme in mazila. Na svetovnem

trgu dosega cena enega grama čebeljega strupa od 40 do 90 evrov, cena pa je odvisna od kakovosti strupa, ki jo določa količina melitina v njem.

Za pridobivanje strupa potrebujemo električne naprave, ki so sestavljene iz ohišja, na katero so vzporedno pritrjene kovinske žice iz električnega dela, ki na podlagi vira elektrike ustvarja šibke električne impulze, ter iz stekelca, na katerem se čebelji strup zbira in posuši. V grobem vse naprave, ki jih najdemo na trgu, delujejo na

Ena od dveh uporabljenih vrst naprav za pridobivanje strupa.

podoben način, razlika pa se pojavi predvsem pri jakosti in frekvenci impulzov, pri viru napajanja, kakovosti materialov, ceni ter pri številu plošč, ki so v kompletu in jih lahko uporabljamo naenkrat. Če je na eni napravi več plošč, lahko naenkrat pridobivamo strup na več panjih ter posledično pridobimo večje količine strupa v enakem času. Ponudnikov tovrstnih naprav je na trgu razmeroma malo, razlike v ceni za posamezno napravo pa so lahko dokaj velike, zato je priporočljivo, da pred nakupom naprav dobro preverimo stanje na trgu in se posvetujemo s čebelarji, ki čebelji strup že pridobivajo in tovrstne naprave že imajo.

Strup pridobivamo od maja pa do sredine julija. Izogibamo se obdobju močnih paš, ko je vnos medicinine ali mane v panj večji, pašne čebele namreč v tem primeru na ploščo izbljujejo tudi kapljico medicinine oz. mane, ki se zmeša s strupom in s tem znižuje kakovost tega pridelka. nekateri čebelarji prav tako ne priporočajo pridobivanja strupa po drugi polovici julija, saj se takrat čebelja družina že pripravlja na zimo. Prav tako moramo biti previdni pri pridobivanju v brezpašnem obdobju, saj je lahko pridelava strupa tudi vzrok za čebelji rop.

Za pridobivanje čebeljega strupa izberemo močne družine z velikim številom čebel delavk, saj bodo tudi količine pridobljenega strupa v tem primeru večje. Nekateri slovenski čebelarji, ki pridobivajo strup, celo priporočajo pridobivanje le iz panjev večjih prostornin, kot so LR, DB, AŽ 11 + 3, trietažni AŽ ter veliki Kirar. Če strup pridobivamo na žrelu panja, letvico na žrelu odstranimo in ploščo naprave delno postavimo v notranjost panja. Če je med napravo in panjem toliko prostora, da lahko čebele prehajajo mimo naprave, moramo tovrsten prostor zadelati s peno in tako vse čebele usmeriti na žice naprave. Ko napravo prižgemo, po žicah potujejo električni impulzi. Čebela, ki stopi na dve žici, ustvari električni stik, strese jo šibak sunek elektrike, zaradi česar se vzdraži in z želom »piči« v stekleno ploščo ter na njej pusti kapljico, v kateri je približno 0,01 mg strupa. Ta se na 25 °C posuši v približno 20 minutah. Čebela ob tem ne umre, saj žela ne pusti v steklu, temveč po prekinitvi električnega impulza nepoškodovano zapusti napravo ter opravlja svoje dejavnosti. Da pridobimo 1 g čebeljega strupa, je potreben pik približno 100.000 čebel. Feromoni, ki so v čebeljem strupu, v trenutku pika vzdražijo tudi druge čebele v panju, ki napravo dobesedno napadejo in na njej pustijo dodatne količine strupa. Čebele lahko spodbudimo tudi s trkanjem po panju ali z ometanjem žrela z metlico. Če so čebele na žicah dlje časa, jih lahko nekajkrat ometemo z metlico ter tako z žic odstranimo tiste, ki so strup že oddale. Pri tem pazimo, da se z metlico ne dotaknemo steklene plošče ter da z nje ne odstranimo strupa.

Nameščene naprave za pridobivanje strupa

Nastrgan čebelji strup

Foto: Simon Colob

Ker so čebele v času pridobivanja strupa zelo agresivne, je skoraj obvezna uporaba celotne čebelarke zaščitne opreme (rokavice, klobuk z mrežo, kombinezon). Strup pa pridobivamo le na mestih, kjer so čebeljaki odmaknjeni od bivališč ter mest kjer se zadržujejo ljudje. Pridobivanje strupa po navodilih stroke in proizvajalcev naprav običajno traja od 30 minut do ene ure. Po končanem pridobivanju naprave izklopimo, iz njih ometemo čebele, steklene plošče pa čim prej pospravimo in preprečimo, da niso izpostavljene neposredni sončni svetlobi.

Steklene plošče prenesemo v zaprt in primerno čist prostor brez prepaha ter z njih postrgamo čebelji strup. Za strganje uporabimo strgalo ali britvico v prilagojenem nosilcu. Ker je prah čebeljega strupa zelo lahek in ga v zrak dvignemo že z dihanjem ali rahlim prepihom, moramo pri delu s čebeljim strupom obvezno nositi zaščitne rokavice, zaščitno masko ter zaščitna očala. Prah čebeljega strupa namreč močno draži sluznico dihal, ob stiku z očmi pa lahko povzroči poškodbe vida in očesa. Pridobljeni strup pospravimo v tesno zaprto, temno, stekleno embalažo in ga shranimo v hladilniku. Po zaključenem pridobivanju strupa napravo za pridobivanje očistimo po navodilih proizvajalcev, steklene plošče in površine, ki so bili v stiku s strupom, pa očistimo z etanolom.

Za čebele je čebelji strup sredstvo za obrambo panja in pridelkov, ki so v njem, za ljudi se vedno bolj uveljavlja v apiterapiji, za čebelarje pa lahko predstavlja dodaten vir prihodka. Količina pridobljenega strupa je neodvisna od paše in vremena, zato ga lahko uspešno pridobivamo tudi v letih, ko so sezone slabše. Ker pri nas trg s čebeljim strupom še ni povsem razvit, je vsaj na začetku pridobljen strup težko prodati. Odkupovalcev ni oziroma bi le ti odkupili le tako velike količine, da jih posamezni čebelarji pravzaprav ne morejo pridobiti.

Vira:

Radivojac, R. (2010): Čebelji strup – čudežno zdravilo. *Pčelar*, št. 4, april 2010.

Pušnik V. (2016): *Apiterapija*. Ljubljana: ČZD Kmečki glas d.o.o., 124 str.

Predstavitev inovacije čebelarске tehtnice BeeConn

Jožef Smrkolj

js.rissing@gmail.com

V izhodišču projekta BeeConn smo si zadali, da želimo čebelarjem ponuditi prijazen, certificiran, univerzalen, kakovosten in sodoben proizvod, ki bo zadovoljil potrebe od konservativnega ljubiteljskega čebelarja, profesionalnega čebelarja do raziskovalnega čebelarskega inštituta. Hkrati je inovacija primerna za velikoserijsko industrijsko proizvodnjo ter ustrezna in konkurenčna za vsa tržišča.

Zasnova čebelarске tehtnice BeeConn

Razvili smo zmogljiv lasten koncentrador, ki predvsem z brezžično komunikacijo sprejema meritve iz najrazličnejših senzorjev, jih obdela in omogoči prikaz čebelarju na različne načine oziroma oblike. Skonstruirali smo kompaktno kovinsko tehtnico s štirimi senzori teže, ki vsebuje karseda manj elektronike, s čimer se je minimaliziralo stalno negativno elektromagnetno sevanje na čebele in čebelje pridelke. Komunikacija tehtnic s koncentradorjem je brezžična in dosegljiva na razdalji do 1 km. Inovacija porabi minimalno energije, da se tehtnice lahko z baterijami napajajo eno leto. Izhodiščno konfiguracijo koncentradorja s tehtnico se lahko kadar koli do-

polni z do 30 dodatnimi tehtnicami, vremensko postajo, kamero za video nadzor in drugimi senzori.

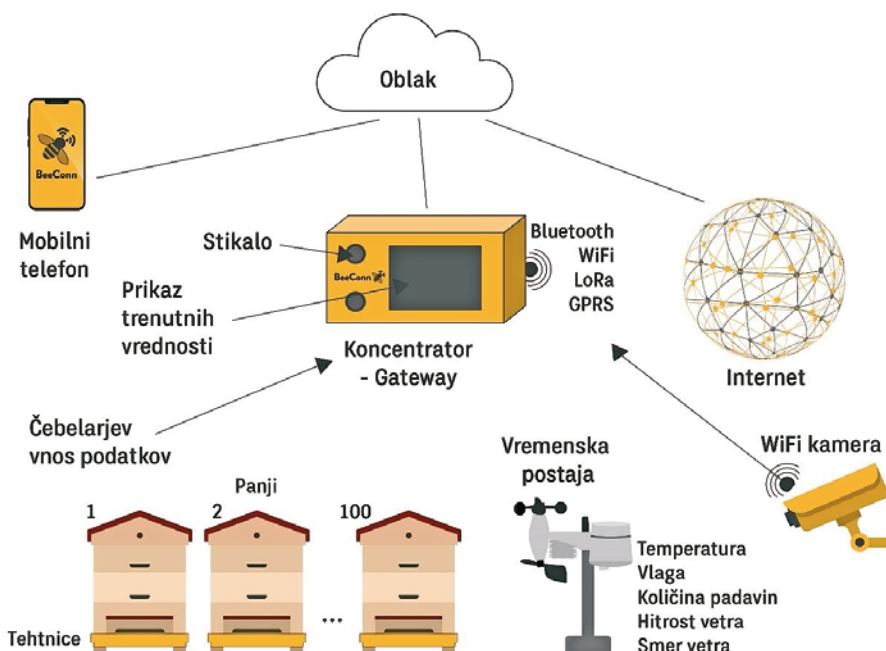
Spletna in mobilna aplikacija BeeConn prikazuje primer urnega spremljanja teže treh tehtnic v čebelnjaku.

Osnovni oz. začetni prikaz podatkov na koncentradorju za spremljanje podatkov iz treh tehtnic v čebelnjaku

Tabela:

T1:	52,08kg, D+1,37kg
T2:	48,18kg, D+0,74kg
T3:	49,53kg, D+1,03kg
Pov. :	49,93kg ,D+1,05kg
Koncentrador:	Temp: 25.25C; Tlak: 96.95kPa; Vlaga: 45.04%
Vreme:	sunek: 0.00km/h; veter: 0.00km/h; smer: E; temp: 16.67C; vlaga: 79%; padavine: 0.00mm

Prikaz podatkov v sporočilu SMS za tri tehtnice v čebelnjaku

Izvedba čebelarске tehtnice BeeConn v shematskem prikazu

Foto: Jožef Smrkolj

Foto: Jožef Smrkolj

Vpliv krmljenja z različno koncentracijo sladkorne raztopine na čebeljo družino

Vlado Augustin

svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja

vlado.augustin@czs.si

Že dolgo se pojavljajo leta, ko čebele poleti ne naberejo toliko medu, da bi ga imele dovolj za prezimovanje. Najtežja preizkušnja za čebelarje in čebelje družine skozi vse leto tako ni zima, ampak dolgo suho poletje brez paše. Večletne izkušnje kažejo, da v Sloveniji primanjkuje čebelje paše vse od julija do zazimitve družin. Dodatno krmljenje družin s kakovostno hrano v tem obdobju prispeva k uspešnejšemu preživetju zimskega obdobja. To krmljenje mora ob upoštevanju morebitnih prehranskih virov v naravi potekati od zadnjega točenja do končne dopolnitve zimskih zalog v družinah, to je v večini primerov vsaj dva do tri mesece.

Prav tako se lahko zgodi, da zmanjka čebelam hrane že med letom. Žal smo se čebelarji v zadnjem času po večini prelevili v medarje, pohlep po čim večjem zaslužku pa nas je privedel do tega, da čebelam odvzamemo preveč njihovih zalog hrane, tj. medu in cvetnega prahu, ki jo moramo kasneje nadomestiti.

Najboljša hrana čebel v katerem koli obdobju leta je tista, na katero so navajene že tisoče let, to je med. Čebelarji moramo ves čas skrbeti, da imajo čebele v zalogi vedno primerno količino hrane, to je vsaj sedem kilogramov medu v plodišču, ter da so primerno močne in zdrave. Če se zaloga hrane manjša, je treba hrano v panje dodajati. Prav tako hrano dodajamo, če beležimo dalj časa trajajoče (več kot tri dni) negativno stanje na čebelarski tehtnici in je napoved tudi za prihodnje dni slaba.

Krmljenje čebel je že samo po sebi nerodno in zamudno opravilo, nič manj preglavic pa ne dela čebelarjem priprava sladkorne raztopine. Ker sladkor krmimo pomešanega v določenem razmerju z vodo, ga je treba stehtati, na vsak kilogram odmeriti primerno količino vode in vodo segreti, da pospešimo njegovo raztapljanje.

Za krmljenje čebel lahko odmerimo na vsak liter vode en kilogram sladkorja. O raztopini, ki jo dobimo, pravimo, da je v razmerju 1 : 1. Lahko pa napravimo gostejšo raztopino na primer v razmerju 2 : 3. Pri takšni raztopini odpadejo na vsaka dva litra vode trije kilogrami sladkorja. Čebelarji običajno vodo segrejemo, nato vanjo vsipamo sladkor.

Tekočino potem mešamo toliko časa, dokler se ves sladkor ne raztopi. Treba se je zavedati, da mora biti voda tem bolj vroča, čim gostejšo raztopino hočemo napraviti.

Mnenja o koncentraciji sladkorne raztopine in njeni uporabnosti za čebele so različna. V preteklosti je večina čebelarjev krmila čebele s sladkorno raztopino v razmerju 1 : 1, saj je veljalo prepričanje, da je 50-% mešanica za čebele najugodnejša. Za krmljenje za zimsko zalogo je boljše gostejša sladkorna raztopina, saj z njo prihranimo čebelam mnogo truda in tako manj trošimo njihovo vitalnost, za boj proti varoji, virusom in drugim zimskim nevarnostim. Čebele morajo namreč sladkorno raztopino predelati in vso vodo, kolikor je odveč, izpariti. Dozorel med vsebuje največ 20 % vode, sladkorna raztopina v razmerju 1 : 1 pa 50 %. Torej morajo čebele iz nje izločiti celih 30 % vode, iz petih litrov raztopine na primer 1,5 litra vode, iz desetih litrov raztopine pa tri litre vode.

To ni za čebele samo naporno, temveč povzroča tudi v panjih precejšnjo vlago, ki jim je zlasti jeseni, ko je tako dovolj v zraku, naravnost škodljiva. Glede na to bi bila za čebele najugodnejša raztopina 1 : 4, ker bi imela približno isto koncentracijo vode kot med in čebelam sploh ne bi bilo treba izločevati vode. Taka raztopina pa je praktično nemogoča, kajti sladkor se v njej raztopi šele pri 100 °C in med kasnejšim ohlajanjem sproti kristalizira.

Ko čebelam primanjkuje hrane, krmimo s sladkorno raztopino, praviloma v razmerju tri dele sladkorja in dva dela vode. Taka raztopina je stabilnejša in se počasneje kviri. Krmimo vedno samo toliko, kolikor potrebujejo čebele za svoje potrebe. Z napačnim načinom krmljenja lahko povzročimo lakoto ali čezmerno zaleganje ter s tem slabše izkoriščanje paš in prezimovanje družin.

V spomladanskem obdobju, ko želimo povečevanje zaleganja, dajemo raztopino dlje časa v manjših količinah (tam do 0,5 litra na dan). Manjše količine, npr. po dva decilitra na dan, namreč pustvarijo občutek paše in s tem spodbudijo zaleganje matice.

V poletnem in jesenskem obdobju krmimo večje količine s hitrim odvzemom, v daljših časovnih razmikih. Zimska zaloga mora zadoščati za zimo in spomladanski razvoj. Potrebno zalogo ocenimo glede na znane in pričakovane spomladanske pašne razmere. Naš cilj je, da imamo pred prvo ekonomsko pašo v panju sedem kilogramov zalog hrane.

Pazimo, da sladkorne raztopine ne polivamo okoli čebelnjaka, in – glede na hitrost odvzema raztopine – krmimo ob pravem času. Pri hitrem odvzemu čebele takoj

po krmljenju odletijo iz panjev in iščejo vir medicīne, kar lahko povzroči čebelji rop. Zato NIKOLI ne krmimo podnevi. To delo opravimo v zgodnjih večernih urah. Takšnih težav pri počasnem odvzemu raztopine ni. Dobra čebelarška praksa je, da krmimo čebele v brezpašnem obdobju

v zadostnih količinah, da nikoli niso lačne. In na koncu še misel Antona Janše, začetnika modernega čebelarstva in enega najboljših poznavalcev čebel, ki jo je napisal pred 250 leti: »Čebelja družina, ki je trpela lakoto, ne bo več nikoli dobra čebelja družina.«

Na čistost kranjske čebele moramo biti vseskozi pozorni

dr. Peter Kozmus

vodja PRO

peter.kozmus@czs.si

Problematiki reševanja čebel križancev se v Sloveniji intenzivneje posvečamo od leta 2007. Takrat smo na čistost čebel opozarjali predvsem vzrejevalce matic, ki imajo z vzrejo matic in njihovo prodajo čebelarjem neposreden vpliv na čistost kranjske čebele v Sloveniji. V treh letih smo dosegli, da so vzrejevalci matic problematiko uredili. Določene težave se občasno še pojavijo, vendar večjih ne beležimo.

Leta 2010 smo izvedli analizo čistosti kranjske čebele, v kateri smo ugotovili, da je v Sloveniji 5,6 odstotka čebel z rumenimi (in oranžnimi) obročki na zadkih, kar je bilo občutno več kot dva odstotka, kolikor je še sprejemljivo. Pri tem smo ugotovili, da obstajajo razlike med posameznimi regijami. Največ križancev smo ugotovili v goriški in obalno-kraški regiji.

Rumeni obročki na zadku čebel so morfološki znak, ki niso značilni za kranjsko čebelo, ampak je to lastnost italijanske čebele (*Apis mellifera Ligustica*) in selekcionirane Buckfast linije čebel. V primeru križanja kranjske čebele z njimi, so rumeni obročki znak križanja, ki si ga ne želimo.

V letu 2010 smo na temo čistosti izvedli delavnici za terenske svetovalce in jih v veliki meri usposobili za natančno prepoznavanje križancev. To je bil osnovni pogoj, da smo problematiko lahko začeli reševati na terenu, pri čebelarjih. Pri tem nam je bil v veliko pomoč ukrep menjave matic, ki ga financira Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, v okviru katerega v Sloveniji vsako leto zamenjamo približno 1200 matic v družinah, v ka-

terih čebelarji in terenski svetovalci ugotovijo čezmeren odstotek (več kot dva) čebel križancev. V ukrep vsako leto vključimo okoli 300 čebelarjev. Namen ukrepa pa je poleg zamenjave matic v družinah križancev predvsem, da terenski svetovalci poučijo čebelarje o nujnosti ohranjanja kranjske čebele v Sloveniji in o tipičnih morfoloških značilnih, ki so značilni za kranjsko čebelo.

V letu 2011 smo reševanje čistosti okrepili na način, da smo v okviru rejskega programa uvedli osnovno odbiro, na terenu pa smo od takrat dalje organizirali številna predavanja in delavnice, v reviji Slovenski čebelar pa smo objavili več prispevkov na to temo. Na predavanjih, delavnicah in z objavami smo čebelarje obveščali o nujnosti spremljanja čistosti čebel in o nujnosti zamenjave matic v družinah, kjer se pojavita več kot dva odstotka čebel križancev.

Leta 2015 smo ponovili analizo čistosti kranjske čebele v Sloveniji, v okviru katere smo pregledali 15.069 čebel, zbranih na 631 lokacijah po Sloveniji. Ugotovili smo, da je v Sloveniji 1,22 odstotka križancev, ugotovljeni odstotek je bil občutno nižji od tistega leta 2010 (5,6 odstotka).

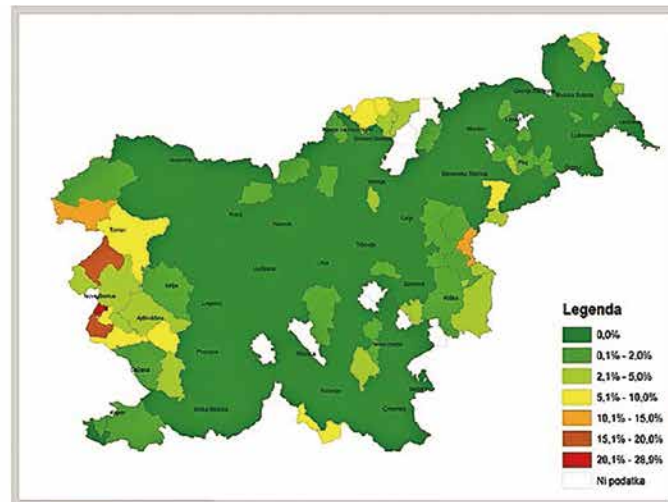
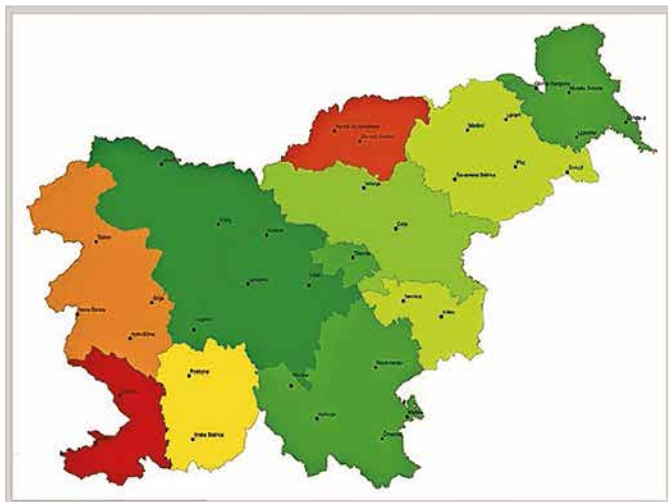
V letu 2014 smo se intenzivno lotili tudi reševanja problematike čistosti čebel na območju Koroške. Problematika se je na to območje razširila iz sosednje Avstrije, kjer po pripovedovanju avstrijskih čebelarjev nekateri profesionalni čebelarji čebelarijo s čebeljo linijo buckfast, na prezimljenje pa čebele vozijo na jug države v Labotsko dolino, v neposredno bližino naše državne meje. Reševanja problematike smo se lotili v sodelovanju s koroškimi čebelarji, ki so se izkazali za zelo zanesljive in organizirane, zaradi česar nam je problematiko v glavnem uspelo zmanjšati oz. zaježiti. Kljub temu glavni izvor težave še ni odpravljen, zaradi česar morajo čebelarji na tem območju čistosti kranjske čebele še vedno namenjati veliko pozornosti.

Rezultate čistosti kranjske čebele preverjamo vsako leto z izvedbo analize čebel v manjšem obsegu, ki jih za ta namen zberejo terenski svetovalci JSSČ. V letu 2019 so terenski svetovalci tako zbrali 5628 čebel. Z morfološko analizo je bilo ugotovljeno 0,91 odstotka čebel križancev.

Zaključek

Na podlagi ugotovljenih rezultatov ugotavljamo, da čistost kranjske čebele na podlagi vseh ukrepov izboljšujemo, kljub temu pa problematika ni v celoti odpravljena in zahteva pozornost in reševanje tudi v prihodnje. Zlasti

pomembno je, da so o nujnosti ohranjanja kranjske čebele dobro obveščeni tudi vsi čebelarji začetniki in da so od prvega nakupa oz. prejema čebelje družine na čistost svojih čebel zelo pozorni. Rezultati izkazujejo, da se slovenski čebelarji zavedamo pomena kranjske čebele in da si jo želimo ohraniti tudi v prihodnje.

Prikaz izboljšanja čistosti kranjske čebele med letoma 2011 in 2016

Foto: Peter Kozmus

Usposabljanja čebelarjev v času covid-19

Lidija Senič

vodja služb ČZS

lidija.senic@czs.si

Številne države so se marca srečale s problematiko, kako zajeziti širjenje novega koronavirusa med ljudmi. To je botrovalo k sprejetju številnih omejitev oziroma ukrepov, med katerimi je bila tudi prepoved zbiranja in organiziranja javnih dogodkov. Tako se je ČZS znašla pred dilemo, kako izvesti usposabljanja za čebelarje v tem času. Največ usposabljanj namreč izvede na terenu v obdobju od januarja do junija.

Vsa že dogovorjena usposabljanja in delavnice smo morali preklicati, negotovost, koliko časa bodo trajale omejitve, pa je ostala v zraku. Začeli smo razmišljati o ideji, ki je že nekaj časa zorela, da del usposabljanj izvedemo v obliki spletnih izobraževanj – t. i. webinarjev. Če sedaj ni bil pravi čas za izvedbo tovrstne oblike usposabljanja, kdaj bi pa bil?!

Kaj sploh so webinarji? To so spletna izobraževanja (seminarji), ki s pomočjo računalniške opreme (računalnika, tablice, telefona) in internetne povezave omogočajo posredovanje vsebin v real-

nem času in sodelovanje v spletni razpravi. Konec marca smo tako urgentno pripravili navodila za uporabnike, ki so zajemala opis tehničnih zahtev za sodelovanje, kako se prijaviti in vstopiti na webinar ter kako sodelovati. Odlično podporo, kako izvesti usposabljanja, je predavateljem nudil Marko Borko. S programom Zoom je prvi, poskusni webinar izvedel sodelavec Vlado Auguštin 30. marca 2020 na temo apitehničnih ukrepov. Glede na to, da tovrstne oblike usposabljanj sodelavci ČZS pred tem niso izvajali, so se v tem času zares potrudili in usposabljanja izvedli odlično, kar potrjuje tudi analiza anketnih vprašalnikov, ki so jih udeleženci izpolnili po vsakem usposabljanju. Vsa dogovarjanja med zaposlenimi glede same izvedbe, preizkusa in uporabe orodja Zoom itd. so potekala na daljavo, preko videokonferenc. Resnično vesela in ponosna sem, da so se izziva lotili brez odlašanja.

V roku enega meseca, točneje od 30. marca do 29. aprila 2020, je bilo izvedenih 28 webinarjev, eno svetovanje o čebeljih pašah ter eno svetovanje o postopku za pridobitev NPK čebelar / čebelarika. Z webinarji smo pokrili vsa področja, ki jih pokrivajo svetovalci specialisti (tehnologija, varna hrana in ekonomika) in sodelavca v okviru Skupnega temeljnega rejskega programa. Po vsakem usposabljanju so predavatelji udeležencem poslali povezavo do anonimnega anketnega vprašalnika, ki so ga izpolnili. Anketne vprašalnike smo oblikovali v odprtokodni aplikaciji za spletno anketiranje 1KA. Od 1133 udeležencev usposabljanj, kolikor jih je sodelovalo v webinarjih (op. p.: tisti, ki so bili ves čas webinarja prisotni pri izobraževanju), je anketni vprašalnik izpolnilo 889

Foto: MB

Prvi webinar ČZS, 30. marca 2020 na temo apitehničnih ukrepov

anketirancev, dobrih 78 % vseh udeležencev. Izkazalo se je, da je ob ponovljenih temah nekaterih usposabljanj število udeležencev padalo, kar je povsem razumljivo. Število udeležencev, ki so se udeležili posameznih spletnih seminarjev, se je gibalo med 11 in 85, v povprečju pa okoli 40. Na petstopenjski Likertovi lestvici so anketiranci ocenjevali zadovoljstvo z izvedbo webinarjev. Povprečje zadovoljstva z izvedbo vseh izvedenih webinarjev je znašalo 4,5 (op. p: 1 – zelo nezadovoljen, 5 – zelo zadovoljen). Na vprašanje, ali si udeleženci tudi v prihodnje želijo spletnih seminarjev, smo 100-% pritrdilne odgovore prejeli od anketirancev iz 23 webinarjev. Pri preostalih petih webinarjih pa je po en anketiralec menil, da to ni potrebno. Veseli nas dejstvo, da so anketiranci odgovarjali tudi na odprta tipa vprašanj, in sicer kaj od slišane na webinarjih jim je bilo najbolj zanimivo oziroma uporabno za njihovo delo in katerih vsebinskih predlogov bi si želeli v prihodnje. Odgovori na prvo vprašanje so bili predavateljem v pomoč pri izvedbi kasnejših tovrstnih usposabljanj, čemu dati večji poudarek pri posamezni temi. Odgovori na drugo vprašanje pa so dali nabor vsebin, ki so jih naši predavatelji skušali nekaj uvrstiti v že razpisane teme webinarjev, nekatere pa na novo pripraviti. Kar nekaj pobud smo prejeli tudi na temo zdravstvenega varstva čebel, kar smo tudi sporočili VF NVI, ki je prve webinarje za čebelarje začel izvajati junija 2020.

Tudi v maju smo izvedli webinarje, in sicer teoretični del tečajev za čebelarje začetnike. Na ČZS smo se zavedali, da tečajev ne bo mogoče do poletja izvesti drugače, kot da teoretični del izvedemo s pomočjo spletnih seminarjev. In kako te izvesti v tako kratkem času? Zahtevalo je organizacijske in izvedbene spremembe: soglasje MKGP-ja glede načina izvedbe usposabljanja, vključitev dodatnega predavateljskega tima itd. Webinarje smo tako izvedli s kadri, ki so zaposleni na ČZS. Praktični del tečajev je oz. bo potekal na terenu. Večkrat je bil izražen pomislek, ali so webinarji pravi način za posredovanje znanja čebelarjem in koliko različnih čebelarjev je ta usposabljanja sploh poslušalo. Prepričana sem, da se boste strinjali z mano, da je bil v omenjenem času to pravi način izvedbe usposabljanj, konec koncev je ob tolikih ukrepih oz. prepovedih to družjenje bilo tudi zaželeno. Mlajši in tisti, ki so še zaposleni ter jim uporaba storitev sodobnih informacijskih tehnologij ni tuja, so se tovrstnega usposabljanja celo razveselili. Na osnovi opravljene statistike smo ugotovili, da je od 1133 prisotnih udeležencev usposabljanj usposabljanja poslušalo 390 različnih udeležencev (op. p.: udeleženci so šteti le enkrat, čeprav so morda prisostvovali na več webinarjih). Menim, da število čebelarjev, ki so poslušali in sodelovali v webinarjih, ni zanemarljivo. Prav tako menim, da je treba nadaljevati in nadgrajevati tovrstno obliko usposabljanja, pa vendar ne opustiti tistega, kar je že utečeno in dobro. Tukaj mislim na utečene učne oblike, ki jih zaposleni in pogodbeni sodelavci izvajajo na terenu – na lokacijah čebelarskih društev oziroma zvez, saj vemo, da z e-izobraževanjem ne moremo zajeti celotne populacije čebelarjev. Prav tako pa menim, da tudi osebni stik pri čebelarjih ogromno pomeni. Tako kot smo si ljudje različni po videzu, tako imamo tudi različna stališča. Nekomu zaradi različnih dejavnikov bolj ustrezajo sodobne oblike izobraževanj, drugim bolj klasične, nekaterim celo ene in druge. Zagotovo pa nam je letošnja izkušnja z e-izobraževanjem prinesla pozitivno izkušnjo, ki jo bomo izvajali tudi v prihodnje.

Travniški čmrlj (*Bombus humilis*)

doc. dr. Danilo Bevk

Nacionalni inštitut za biologijo
danilo.bevk@nib.si

Travniški čmrlj je med našimi najmanjšimi čmrlji. Najdemo ga kar v treh barvnih različicah, in sicer v črni, sivi in rjavi. V Sloveniji je najpogostejša črna. Gnezdi večinoma na površini, v mahu ali v šopu trav. Družine so majhne in največkrat štejejo samo nekaj deset delavk. Vrsta je toploljubna. Matice pomladi postanejo dejavne med zadnjimi, šele proti koncu aprila. V nasprotju z večino čmrljev je travniški čmrlj najdejavnejši v toplem delu dneva, zelo podobno kot medonosna čebela. Zjutraj tako postanejo dejavni precej kasneje kot večina čmrljev. Na evropskem rdečem seznamu ni označen kot ogrožena vr-

sta, vendar je pri nas vse redkejši. Vse manj je namreč cvetočih travnikov, ker gnezdi na površini tal, pa veliko njegovih gnezd propade tudi zaradi zgodnje in pogoste košnje.

Črna različica travniškega čmrlja

Foto: Danilo Bevk

Čebelarjeva opravila v juliju in avgustu

Ivan Esenko – Ljubljana

ivan.esenko@gmail.com

Po končani kostanjevi paši se sezona čebelarjenja pri nas več ali manj zaključuje. Dnevi se začnejo krajšati, kar čebele, ki so značilne živali sonca, zaznajo med prvimi. Napočilo je brezpašno obdobje, ko panjske brade dejansko opravičijo svoje ime, saj jih krasijo težki grozdi pašnih čebel. V brezdelju, ki je nastalo zaradi pomanjkanja paše, so se umaknile iz panjev in dale prostor mladim, ki jim dela v panju nikoli ne zmanjka. Govorimo o zdravih čebeljih družinah, ki so po prestanih pašah živalne in še vedno okrepljene z armado pašnih čebel. Toda v tem obdobju lahko čebelarja preseneti tudi povsem drugačna podoba panjev, klavrna in največkrat nenadejana ...

Ko sta odcvetela pravi kostanj in malolistna lipa, nastane pri nas vrzel brez paše. Nadejamo se lahko še cvetenja bršljana in v avgustu ajde, pa tudi hoja lahko še zamed, kar pa je daleč od predvidljive paše. Ajdo v primerjavi s starimi časi sejejo premalo, da bi jo lahko obravnavali kot resno pašo, o nekoč opevani otavi, na kateri so čebele lahko celo napolnile satovje ali pa jim je bila vsaj zanesljiva vzdrževalna paša, pa

Avgusta začnejo čebele izganjati trote iz panjev.

Foto: Ivan Esenko

lahko čebelarji danes samo sanjamo. Travniki so se spremenili v zelene monokulture ali bolje povedano zelene puščave, na katerih bi cvetje zaman iskali. To pomeni, da bomo po iztočenju medu začeli čebelam pokladat hrano, kajti živalne družine lahko presenetljivo hitro pospravijo medene zaloge v panjih.

V tednu, ki sledi točenju kostanjevca, podrobno pregledam vse družine v čebelnjaku. Pri tem sem pozoren na kakovost zaloge, zaloge hrane in zdravstveno stanje čebel oziroma zaloge. Nepopolno izdelano satovje odstranim, kajti čebele ga v tem času ne bodo več dograjevale, zato ga shranim za naslednje leto v shrambo. Isto seveda velja za neizdelano satnico, ki jo bom morebiti še povlekel iz kakšnega panja in bi jo čebele v nasprotnem primeru zagotovo zgrizle. Iz medišč pobrem polovico satovja, preostalo pa zložim nazaj tako, da je med vsakim vrzel z manjkajočim satom. Medišče osamim s tem, da pokrijem polovico matične rešetke, kar ima za posledico, da čebele znosijo preostanek medu iz medišča v plodišče oziroma ob krmljenju z raztopino ne ustvarjajo zalog v medišču. Pri tem opravljanju največkrat že izločujem posamezne stare sate, ki niso več primerni za nadaljnjo uporabo.

Med nekaj tradicionalnimi panji in votlaki, ki jih imam v sklopu svoje študije o evoluciji čebeljega panja, sta tudi dva kranjiča. Omenjeni panji so povsem samooskrbni, kar pomeni, da si zimske zaloge naberejo sami. Rezultat je vzpodbuden, kar govori v prid okolju v neposredni bližini glavnega mesta. Med v satovju v hladni stavbi kranjiča je mešanica kostanjevca in lipovca, glavne čebelje paše ob vznožju Toškega Čela, in predstavlja zimske zaloge vsem mojim panjem, ki so del poskusa.

Pri pregledu s kredo označim panje s slabimi maticami, kar ugotovim po kakovosti zaloge. Če ta ni strnjena ali po količini zaostaja za drugimi panji, matico zamenjam. Za (ne-)kakovost zaloge pa so poleg slabe matice lahko razlog tudi različne bolezni. Če načrtujemo povečanje čebelarstva, je zdaj še primeren čas za izdelavo narejencev ali umetnih rojev, tisti, ki čebelarimo z ustaljenim številom družin, pa lahko zdaj poskrbimo tudi za rezervne družine v prašilčkih. Te nam bodo še kako prav prišle spomladi za

Foto: Ivan Esenko

Če na naletni deski ali tleh pred čebelnjakom opazimo okužene čebele, to pomeni potrebo po takojšnjem ukrepanju proti varozi.

reševanje osirotelih družin ali naseljevanje praznih panjev, v katerih so čebele preminule zaradi kakršnih koli razlogov.

Že sredi julija začnem krmiti čebele, pri čemer uporabljam raztopino v razmerju 1 : 1. To pomeni, da bodo zimske zaloge, ki jih pokrmim do konca avgusta, predelale še letošnje čebele, medtem ko bodo od avgusta naprej poležene dolgožive čebele le prezimovale in čile pričakale pomlad. Pri krmljenju bodite pozorni, da matici zaradi zalog hrane v plodišču ne zmanjka prostora za zaleganje. Nikakor čebel ne puščajte lačnih, ko se odpravite na poletni dopust. Avgusta bodo čebele preganjale trote iz panjev, kar se ne začne pri vseh panjih hkrati. Grozde preganjanih trotov lahko včasih opazujemo na bradah posameznih panjev, medtem ko jih v drugih panjih morda še prenašajo. Troti, ki so razumljivo enakovredni člani čebelje družine, imajo predvsem razmnoževalno vlogo (grejejo pa tudi zalego in prispevajo k mikroklimi v panjih), zato bi čez zimo pomenili nepotrebno breme čebeljim družinam. Če jih je v čebelarški sezoni z veseljem sprejela vsaka družina, pa jih v tem predjesenskem času ne gleda prijazno niti tista, v kateri so se izlegli.

Ob pregledu čebel po točenju kostonjevega medu preverjam tudi stanje varoj. To sem opravil ob vsakem pregledu tudi prej, še najpreprosteje s pregledovanjem trotovine ter testnega vložka. Kadar opazimo varoje že na odraslih čebelah na satju, to pomeni alarm. Enako velja takrat, kadar opazimo, da se polegajo čebele s krčljivimi krili ali majhnimi in pomanjkljivo razvitimi zadki, zato je zelo pomembno tudi stanje, ki ga kažeta testni vložek in naletna deska pred panji. Slednja je dobremu opazovalcu hiter in zanesljiv barometer stanja varoj v panjih, ki jih lahko na deski celo najdemo, ko so odpadle s čebel.

V tem času lahko posamezne družine obolijo tudi za poapnelo zalego. Fotografija v članku je nastala avgusta leta 2014, ko je za to boleznijo obolel eden izmed mojih panjev. Na podnici se je nabralo za 2 dl kozarec mrtvic. Panj sem očistil, zamenjal večino plodiščnih satov in dvakrat v dvodnevni presledki panj in satnike zdrgnil z jabolčnim kisom. Bil sem uspešen. Bolezen je izzvenela v nekaj dneh in o njej ni bilo nikoli več ne duha ne sluha. Glivica, ki bolezen povzro-

Mumije čebeljih ličink, ki so propadle za posledicami poapnele zalege, ki jo povzroča glivica *Ascospheara apis*.

ča, se lahko razbohoti v panju iz različnih vzrokov, zato se na tem mestu niti ne bi razpisal, pri začetnih čebelarjih pa do izbruha boleznij pride mnogokrat zaradi pregledov v hladnem obdobju, ko čas ni primeren za odpiranje panjev, in takrat, kadar pregledi družin trajajo predolgo. V kombinaciji z okuženostjo z varojami, ki z zabadanjem zadajajo zalegi rane, spore toliko lažje vdrejo v mehko tkivo ličink. Čeprav bolezen načeloma izbruhne največkrat spomladi, pa lahko tudi ob hladnih, deževnih poletjih, kot je to doletelo eno izmed mojih družin.

Lastniki vrtov lahko damo večji poudarek okrasnemu delu, ki je za čebele daleč pomembnejši kot zelenjavni. Čebele bodo redne obiskovalke takšne ponudbe, kar se je v praksi pokazalo kot pomemben pašni vir. Že v avgustu zacvetijo jesenske astre, trajnice, ki so ob visoki estetski vrednosti zelo obiskane od čebel. Tudi številne enoletnice in dvoletnice, ki uspevajo na vrtovih, spadajo med medovite rastline, kar v vedno večji meri preizkušam tudi na domačem vrtu, celo v neposredni bližini čebelnjaka. Okrasne nasaditve, okenske, balkonske ali vrtno, so še posebej pomembne v urbanem čebelarstvu. S sajenjem medonosnih okrasnih rastlin deloma nadomestimo primanjkljaj, ki je nastal zaradi izgube cvetlic v otavi.

Bolj kot zanimivost predstavjam v prispevku eno naših najbarvitejših ptic s pomenljivim imenom, čebelar (*Merops apiaster*). Ker se prehranjuje z velikimi in tudi želatimi žuželkami, med katerimi so lahko tudi čebele (ime), ga nekateri uvrščajo med škodljivce. Škoda, ki jo povzroči, je zanemarljiva, ptica, ki je z zakonom zaščitena široko po celini, pa velja za redko in ranljivo vrsto. Tudi v Sloveniji obstaja nekaj gnezdičnih kolonij čebelarjev, na kar smo lahko seveda ponosni. Pozno poleti nas bodo barvite ptice zapustile. Odpravile se bodo na svoja prezimovališča v vroči Afriki.

Pobratenje ČD Mežica s čebelarji iz Smederevske Palanke

Na podlagi večletnega prijateljstva in pobudo naše čebelarke ter apiterapevtke Vanje Ferk se je porodila misel,

Foto: Pavel Praper

da pobratimo svojo Čebelarsko družino Mežica s čebelarji iz Smederevske Palanke iz Srbije. Na njihov praznik, 26. septembra 2019, smo ob svečanem kosilu podpisali listino o pobratenju, z namenom, da sodelujemo pri ciljnih za razvoj in napredovanje čebelarstva ter se zavzemamo za čistost naše kranjske sivke. To je še en dokaz, da nas čebele združujejo in povezujejo ne glede na meje. Čebelarji Smederevske Palanke so

nam pripravili pogostitev, popeljali so nas na ogled vinske kleti z degustacijami. Ogleдали smo si družinsko čebelarjenje družine Matejić in apiterapevtski čebelnjak Gorana in dr. Sanje Stanojević. Poleti zdravita s čebeljimi piki, pozimi pa uporabljata kreme s čebeljim strupom. Obiskali pa smo tudi največji sejem v Smederevski Palanki.

Pavel Praper,
predsednik ČD Mežica

80-letni jubilej Franca Šivica

Visoki jubilej, ki ga letos praznuje naš spoštovani čebelar Franc Šivic, ni le razlog za čestitke in dobre želje za nadaljnja leta, ampak lahko pomeni premislek o udejanjanju talentov, ki jih človek prejme za svoje življenje. In prejel jih je mnogo. Franc Šivic je po izobrazbi univ. dipl. inž. gozdarstva, drugače pa čebelar, fotograf, predavatelj, apiterapevt, začetnik čebelarskega turizma, čebelarski vodnik, publicist ... Poleg širokega znanja tujih jezikov je strokovnost stalna spremljevalka udejanjanja talentov.

Njegovo življenje je večplastno. Ljubezen do čebelarjenja in narave se prepleta z ljubeznijo do kultur ter tkanjem mnogih znanstev in prijateljstev doma in po svetu.

V Sloveniji ni čebelarja, ki ne bi poznal Franca Šivica. V svetu je poznan mnogim čebelarskim krogom. S svojim dolgoletnim strokovnim delom in s človeško širino je odpiral vrata slovenskemu čebelarstvu v svet. Vsekakor je eden najzaslužnejših čebelarjev, da je Slovenija leta 2003 odmevno gostila svetovni čebelarski kongres Apimondio v Ljubljani. Kot predsednik organizacijskega odbora Apimondie in takratni podpredsednik ČZS je prispeval, da smo se Slovenci predstavili mednarodni čebelarski javnosti kot pravi čebelarski narod, ki živi v lepi deželi, domovini kranjske čebele – sivke. Z množično udeležbo čebelarjev z vseh celin sveta je Apimondia v tistem času pomenila najuspešnejši svetovni čebelarski kongres. Komaj 12 let od nastanka je Slovenija preko Apimondie že postajala eden izmed stebrov svetovnega čebelarstva.

Zavedajoč se bogastva slovenske čebelarske kulturne dediščine, razvitosti slovenskega čebelarstva in vseh lepot Slovenije velja Franc Šivic za enega od pionirjev načrtnega razvoja čebelarskega turizma oz. apiturizma. Apimondia v Ljubljani je pomenila prelomni trenutek za rojstvo nove vrste turizma. V mesecih po Apimondii so namreč čebelarji in čebelarske organizacije z vseh koncev sveta začeli na ČZS naslavljanje prošnje za ogled slovenskih čebelarstev. Takratnega časa se Franc Šivic spominja: »Začeli smo kot prvi v sve-

tu načrtno razvijati čebelarski turizem«. Dejavni preko ČZS je Šivic pomembno prispeval k današnjemu razvoju čebelarskega turizma v Sloveniji. S svojo življenjsko sopotnico Silvano je preuredil družinsko posest v Šempasu pri Novi Gorici v zgleden čebelarski turizem, ki navdušuje številne domače in tuje obiskovalce. Ob vsem tem pa Šivic, obdarjen s talentom pripovedovanja, še vedno z veseljem uživa zaupanje kot čebelarski turistični vodnik po Sloveniji ali v tujini.

Čebelarska fotografija je njegova ljubezen takoj za čebelami. Kot čebelarski fotograf je prejel številna priznanja in prva mesta na najuglednejših mednarodnih natečajih čebelarske fotografije. Franc Šivic je med najbolj zaželenimi čebelarskimi predavatelji tako doma kot v tujini. Na ravni fakultet, inštitutov in svetovnih čebelarskih kongresov. Vedno je z veseljem pripravljen predavati slovenskim in tujim čebelarskim društvom. Sam rad poudari: »In prav tema o čebeljih pašah mi je bila vedno najbolj pisana na kožo.« Kar verjetno ni naključje, saj je po duši tako gozdar kot čebelar. Tudi pridelovalec ekološke hrane, kar zgledno združuje z ekološkim čebelarjenjem. In to je del njegove duše tako kot apiterapija. Vsako jutro za zajtrk zaužije svež cvetni prah skupaj z ekološko pridelanim sadjem in medom. S svojo predanostjo naravi in v sožitju z njeno prvinskostjo je že desetletja povezan z apiterapijo in velja za mednarodno priznanega apiterapevta. Tudi v sodelovanju z mariborsko sredino apiterapevtov, ki ima korenine v delovanju mariborskega zdravnika dr. Filipa Terča kot začetnika moderne apiterapije.

Naslovnica angleške čebelarske revije

Foto: Arhiv Franca Šivica

Obisk šolarjev v fotogaleriji Šempas

Franč Šivic je tudi priznan publicist. Ne samo v Sloveniji. S čebelarstvom prispeva v tujih čebelarstvenih revijah opravljajo veliko delo za prepoznavnost slovenskega čebelarstva v svetu! Kot domoljub v svojem pisanju nikoli ne pozabi na Slovenijo in kranjsko sivko. Prispeval je besedilo k čebelarstveni himni Čebelarstva pesem, ki sta jo uglasbila Slavko in Slavko Avenik mlajši.

Vzornik Francu Šivicu je Peter Pavel Glavar, ki je bil vnet zagovornik čebelarstva in preprostih čebelarjev, sicer duhovnik, gospodarstvenik in kot pravi Šivic, predvsem velik dobrotnik. V iskrenosti do njegovega vzornika je nastala zanimiva zgodba, ki je lahko poučna ne samo za čebelarje, ampak za današnjo družbo nasploh. Z nesebičnim delovanjem Petra Pavla Glavarja je Šivic nekoč seznanil italijanskega poklicnega čebelarja Renata Garibaldija, ki ga je še posebej pretreslo Šivičevo pripovedovanje o skrbi Petra Pavla Glavarja za brezplačno šolanje otrok iz najrevnejših družin komenske fare. Renato Garibaldi se je zavedal težavnosti tistih mladih v Italiji, ki trpijo za različnimi oblikami depresije, in da pogosto

zapadejo v odvisnosti od alkohola ali drog, v skrajnosti celo v kriminalna dejanja. Zato je na svojo posest sprejel dva 18-letna fanta. Poskušal ju je vzgojiti v čebelarja. In uspela sta. Premagala sta pekel in vstopila v življenje. V kasnejših letih je šlo skozi takšno »šolo« 20 mladih, ki so jim čebele večinoma pomagale. Duh svojega vzornika Petra Pavla Glavarja je Šivic torej prenesel izven meja današnje Slovenije. Sicer pa o sebi razmišlja: »Odraščal sem v okolju, v katerem so mi privzgojili skromnost. To lastnost sem kljub spremenjenim ekonomskim razmeram ohranil vse do današnjih dni.«

Med priznanji, ki jih je prejel v svojem izjemno bogatem življenju, je vendarle primerno opozoriti, da ga je leta 2012 predsednik republike z redom za zasluge odlikoval za prispevek k razvoju čebelarstva, uveljavljanju slovenske čebelarstvene dediščine in utrjevanju visokega ugleda slovenskega čebelarstva v svetu.

Za več kot šestdesetletno čebelarjenje je letos ČD Ljubljana-Center podelilo Francu Šivicu priznanje za čebelarjenje, ki izkazuje spoštovanje do čebelarjenja kot vrednote. Za razliko od nekaterih čebelarstev po svetu slovenski čebelarji čebelarimo z dušo in srcem. Zato je lahko zgled vsem prejemnikom takšnih priznanj za čebelarjenje.

Letos je izdal knjigo *Moje življenje s čebelami*. O svojem avtobiografskem delu Šivic pravi, da **»če nekdo čebele zares vzljubi od malega, sem prepričan, da bodo čebele skrbele, da bo njegovo življenje varno in srečno. To je rdeča nit knjige Moje življenje s čebelami. Čebele prinašajo srečo.«** Lahko pomenijo takšne besede vsaj delček življenja vsakega čebelarja?

Iskrene čestitke slovenskih čebelark in slovenskih čebelarjev Francu Šivicu, ki je 20. junija letos dopolnil 80 let. Življenjska moč, polna ustvarjalnosti, je sreča, ki mu jo prinašajo čebele.

Gregor Drolc, ČD Ljubljana-Center

Mlečni sladoled z medom

Priporočam kostanjev med.

SESTAVINE

5 dl mleka, 2 dl sladke smetane, 80 g sladkorja, 4 rumenjaki, 80 g (kostanjevega) medu.

PRIPRAVA

V posodi z električnim ročnim mešalnikom stepemo rumenjake in sladkor, da nastane svetla penasta krema. V kozico vlijemo mleko in sladko smetano ter ju na zmernem ognju segrevamo do vrelišča. Kozico odstavimo z ognja in mlečno zmes postopoma, med mešanjem, prilivamo k stepenim rumenjaki. Krema prelijemo v kozico, postavimo na ogenj in počasi segrevamo, da se zgosti. Pazimo, da ne zavre. Ko se krema zgosti, kozico odstavimo in počakamo, da se popolnoma ohladi, nato na rahlo umešamo kostanjev med. Po okusu lahko uporabite kateri koli drug med slovenskih čebelarjev. Pripravljeno kremo damo v strojček za izdelavo sladoleda, po 45 minutah je sladoled pripravljen. Krema lahko zamrznemo tudi v pokriti posodi, primerni za zamrzovanje. Zamrzujemo najmanj štiri ure. Z žlico za sladoled oblikujemo kepice.

Avtorica recepta: Marica Drmaž, učiteljica praktičnega pouka, Grm Novo mesto

Svoj recept pošljite na e-naslov: natasa.strukelj@czs.si.

Foto: Marica Drmaž

12. septembra bodo vse poti vodile v Čebelarški center Slovenije

Čebelarška zveza Slovenije se 12. septembra 2020 odpravlja na pohod, ki je namenjen našim otrokom s sladkorno boleznijo. Projekt Korak zase, korak za sladkorčke smo začeli ustvarjati že takoj na začetku tega letu, vendar nas je novi koronavirus premagal in zaustavil celoten svet. Tako smo bili primorani pohod predstaviti na kasnejši datum.

Da pa ne bomo samo hodili, smo ta dan namenili celodnevemu čebelarškemu dogajanju v Čebelarškem centru Slovenije in obogatili program s stojnicami ponudbe medenih izdelkov, tipičnih slovenskih medov iz shem kakovosti in lokalnih

- pohod »Korak zase, korak za sladkorčke«;
- zabavni program za otroke;
- dobrodelni koncert več kot desetih znanih slovenskih glasbenikov in humorista Serpentinška;
- podirali bomo svetovni rekord v »potici velikanki«;
- postregli vam bomo z najboljšo kavo na svetu – kavo z medom;
- predavanja za strokovno in širšo javnost;
- ustvarjalne delavnice za otroke;
- sejem čebeljih pridelkov, domače obrti, lokalnih proizvajalcev na več kot 20 stojnicah;
- razdelili bomo 100 brezplačnih porcij »šmorna«;
- medeni cocktail show z Radom Mulejem.

pridelovalcev hrane, ki bodo potekale od 13. ure dalje. Tudi otroci bodo imeli na voljo različne delavnice.

V prireditvenem prostoru bo poskrbljeno za hrano in pijačo. Članice zveze kmetič Slovenije se bodo predstavile s »POTICO VELIKANKO«, pekli bomo »ŠMORN«, ki ga bodo veseli tudi sladkorni bolniki. Na prireditvi bo Loterija Slovenije predstavila novo srečko ČEBELARKA, ki je plod sodelovanja Loterije Slovenije s ČZS. Srečko bodo prejeli vsi udeleženci prireditve in zagotovo bo zanimivo izvedeti, kdo bo prvi srečni nagrajenec podarjene srečke. Za zabavo bo med drugimi poskrbel Rado Mulej, ki bo predstavil svoj »medeni ginBee« in pripravil COCKTAIL SHOW. Sledil bo dobrodelni koncert z znanimi slovenskimi glasbeniki in izvajalci, na katerem bodo med drugimi nastopili: klovn Žare, čarodej Toni Mežan, Godba Lukovica, kamniške mažoretke, Pevski zbor ČZS, Denis Porčič - Chorchyp, Policijski orkester, Rok Ferengja, Patricija Štifter - Riya, Daniel Popovič, Miran Rudan, Denis Kregar - Serpentinšek.

Izvedli bomo tudi »ApiSlovenijo v malem« – strokovna predavanja za čebelarje in uporabnike čebeljih pridelkov.

Podroben strokovni program 12. septembra 2020 (prireditveni prostor v Rokovnjaškem gozdičku poleg Čebelarškega centra Slovenije):

12.30–13.30: Strokovna razprava za širšo javnost: Uporaba cvetnega prahu in čebeljih pridelkov v prehrani ljudi v organizaciji ČZS, JSSČ.

Na strokovni razpravi bomo pozornost namenili hranilni sestavi in uporabi cvetnega prahu, ki ga ljudje vse več vključujejo

Uporaba cvetnega prahu in čebeljih pridelkov v prehrani ljudi, strokovna razprava – kaj pravijo zdravniki o uporabi čebeljih pridelkov, izkušnje večletnih uporabnikov čebeljih pridelkov.

Zdravstveno varstvo čebel po svetu – svetovno znana predavateljica iz Grčije, dr. Fani Hatjina.

Kaj vse lahko ponudi čebelarstvo – čebelar in podjetnik Štefan Šemen.

v svojo prehrano. Posebej bomo poudarili tudi uporabo čebeljih pridelkov v prehrani sladkornih bolnikov. Strokovna razprava bo namenjena izmenjavi mnenj in izkušenj pri uživanju cvetnega prahu in drugih čebeljih pridelkov.

Sodelujoči: Brane Borštnik, Franc Šivic, Damjan Justinek, dr. med., dr. Nataša Lilek.

13.30–15.00: Problematika zdravstvenega varstva čebel po svetu in izzivi pri njenem reševanju – dr. Fani Hatjina

Dr. Fani Hatjina je predsednica znanstvene komisije o zdravstvenem varstvu čebel pri Apimondii, sicer pa tudi raziskovalka na Inštitutu za kmetijstvo in vodja inštituta za zootehniko in čebelarstvo v Grčiji. Za prevod bo poskrbljeno.

15.00–15.30: Kaj vse lahko ponudi čebelarstvo – Štefan Šemen

Štefan je izbral čebelarstvo za svoj poklic. Ohranjanje na trgu in prepoznavnost zahtevata nenehno prilagajanje in izvirnost v ponudbi čebelarstva. Na kakšen način se tega loteva Štefan in kako kljubuje slabim letinam, izveste v predstavitvi njegove čebelarške prakse.

15.30–15.45: Podelitev priznanj najboljšim vzrejevalcem v preteklem obdobju – dr. Peter Kozmus

ČZS

Poletna ponudba – AKCIJA

Julija in avgusta imamo na Čebelarški zvezi Slovenije v akcijski ponudbi naslednje artikle.

Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01/729 61 00 ali na e-naslov: ines.zunic@czs.si.

Leseni uhani 4,88 EUR
– 10% = 4,39 EUR

Leseni obeski za ključce 4,88 EUR
– 10% = 4,39 EUR

Čebelar po srcu 19,71 EUR
– 10% = 17,74 EUR

Čebelar po srcu ANGL
21,90 EUR – 10% = 19,71 EUR

Zelene strehe – prihodnost tudi za čebele, vabilo na strokovno razpravo

ČZS, JSSČ, organizira v torek, **7. julija 2020, ob 16. uri** strokovno razpravo o pomenu sajenja medovitih rastlin in zelenih strehah na sedežu ČZS. Gre za ponovno najavo razprave, ki je bila napovedana za april. Povabili smo strokovnjake, ki bodo predstavili naslednje teme:

– **Ivan Esenko**, pisatelj, fotograf, naravovarstvenik, čebelar ter avtor knjige Svet čebel – o čebelah in čebelarstvu v Sloveniji, bo predstavil zasaditve medovitih rastlin, ki so koristne za čebele in so okras in ponos vsakega vrta/vrtička;

– **Aleš Bozovičar**, vodja Opazovalno-napovedovalne službe pri ČZS, bo predstavil širok nabor in namen dejavnosti, ki jih izvaja ČZS z namenom spodbujanju sajenja medovitih rastlin;

– **Jure Šumi**, direktor razvoja poslovanja zelenih rešitev v Knauf Insulation d.o.o., bo predstavil, zakaj so zelene strehe dobra odločitev;

– **dr. Danilo Bevk**, raziskovalec na Nacionalnem inštitutu za biologijo, bo predstavil rezultate raziskave o pomenu cvetočih zelenih streh za opravevalce,

– **Maruška Markovčič**, višja svetovalka na MOL-u, predstavila bo ozelenjevanje ravnih streh v MOL in normativno ureditev, kot primer dobre prakse.

Udeleženci razprave si boste lahko v živo ogledali zeleno streho, ki je bila v marcu 2020 postavljena na sedežu Čebelarke zveze Slovenije. Verjetno vas bo zanimalo, na kakšen način smo čebelam in drugim opravevalcem zagotovili dodatno pašo. Na Čebelarke zvezi Slovenije smo ponosni, da smo z zeleno streho na svojevrsen način naravi povrnili vsaj nekaj tistega, kar smo ji vzeli. **Pridružite se nam in širite zavedanje o pomenu medovitih rastlin za čebele in druge opravevalce.** Svojo prisotnost sporočite na e-naslov: natasa.strukelj@czs.si. Vljudno vabljeni.

Nataša Klemenčič Štrukelj,
svetovalka JSSČ

Senzorična ocenjevanja medu v letu 2020

V preglednici objavljamo seznam izvajalcev senzoričnih ocenjevanj medu v letu 2020, ki bodo ocenjevanje medu izvedli v skladu z veljavnim Pravilnikom o senzoričnem ocenjevanju medu. Najbolje ocenjeni vzorci medu, t. i. prvaki

posamezne vrste iz spodnjih ocenjevanj, bodo imeli možnost sodelovati na ocenjevanju medu za naziv državnega prvaka.

Vabljeni k sodelovanju!

Organizator	Kategorija ocenjevanja	Zbiranje vzorcev	Naslov	Kotizacija/vzorec	Informacije	Ocenjevanje	Zaključna slovesnost
Obalno čebelarstvo društvo Koper	slovensko	od 3. 9. 2020 do 5. 9. 2020 med 8. in 11. uro ter med 14. in 18. uro ali po pošti	Marino Jurada, Kampel 26b, 6000 Koper tel.: 031/275 232	20 EUR	Andreja Smrdelj, 041/613 067, andreja.smrdelj@os-dekani.si	26. 9. 2020	po pošti zaradi trenutne situacije
Pomurski sejem d.o.o.	mednarodno	do 28. 7. 2020 vsak delovni dan med 7.00 in 16.30 ali po pošti	Pomurski sejem d.o.o., Cesta na stadion 2, 9250 Gornja Radgona ali Linhartova 36, 1000 Ljubljana (za Ljubljano prej pokličite)	42 EUR (DDV je vključen v ceno, tudi vstopnica na sejem AGRA in razstava medu na sejmu)	Boris Erjavec, 02/564 2115, 031/346 126, boris.erjavec@pomurski-sejem.si	4. 8. 2020	23. 8. 2020 na sejmu AGRA v dvorani 1 na dan čebelarjev
ČZD Pomurja	slovensko	14. in 15. 9. 2020 od 8. do 12. ure v tajništvo Biotehniške šole Rakičan, Lendavska ulica 3, 9000 Murska Sobota ali po pošti na naslov ČZD Pomurja	ČZDP, Lendavska ulica 1, Rakičan, 6000 Murska Sobota	20 EUR, TRR SI 56 10 100 0054 2143 62 (Banka Koper) ali osebno	Marjan Časar, 041/471 088, casar.marjan@gmail.com	med 16. in 24. 9. 2020	Bo sporočeno naknadno.
ČD Semič	mednarodno	od 1. 9. do 14. 9. 2020 (osebno na naslovu Bojan Pavlin, Sela 8, 8333 Semič) ali po pošti na naslov ČD	ČD Semič, Taborska 8, 8333 Semič	20 EUR, TRR 0243 0001 7593 810 (NLB) ali osebno	Bojan Pavlin, 031/636 205, bojan@cebelarstvo-pavlin.com	3. 10. 2020	15. 11. 2020
ČZ Gorenjske	slovensko	od 3. 8. do vključno 14. 8. 2020 med 8. in 15. uro (pisarna upravnice ČRICC Lesce) ali po pošti	ČRICC, Rožna dolina 50a, 4248 Lesce	15 EUR	Anže Perčič, 041/523 781, tajnistvo.czg@gmail.com	29. 8. 2020	19. 9. 2020 Festival medu in Dan medu v kulinariki

Ponovno povabilo na posvet tržno usmerjenih čebelarjev

ČZS, JSSČ, ponovno organizira posvet za tržno usmerjene čebelarje. Posvet bo potekal v prostorih ČZS **3. septembra 2020 ob 16. uri**. V Uredbi 917/2004 EU z dne 29. aprila 2004 je bilo opredeljeno, da je poklicni čebelar tisti, ki ima v lasti 150 družin ali več. Zato je ČZS kot izhodišče za tržno usmerjene čebelarje vzela tiste, ki imajo 150 ali več čebeljih družin. Na ČZS ocenjujemo, da je približno 95 % teh čebelarjev včlanjenih preko svojih društev v ČZS.

Program posveta:

1. Uvodni pozdrav: **Boštjan Noč**, predsednik ČZS; **Marija Sivec**, podpredsednica ČZS; **dr. Jože Podgoršek**, državni sekretar, MKGP.

2. Kaj so prednosti morebitne ustanovitve združenja proizvajalcev – **Uroš Zgonec, MKGP**.

3. Enotni nastop ter enotna promocija na domačem in tujem trgu – **Anka Lipušček Miklavič, direktorica Mlekarne Planika**.

4. Digitalno trženje – Boštjan Kovač, **Kokos Agency d.o.o.**

5. Pomen vključevanja v sheme kakovosti in ekološko čebelarstvo ter možnosti pridobivanja sredstev v ta namen – **Maja Žibert, MKGP**.

6. Možnosti črpanja sredstev EU iz PRP-ja za čebelarje – **Uroš Zgonec, MKGP**.

Čebele so znane po svoji delavnosti in marljivosti, pa tudi po dobri organiziranosti, povezanosti in usklajenosti. Zgledujemo se po čebelah. V sodelovanju je moč, ki odpira nove poslovne priložnosti in nove možnosti obstoja in prepoznavnosti na trgu. Vabimo vas, da se pridružite posvetu v čim večjem številu! Svojo prisotnost sporočite na e-naslov: nataša.strukelj@czs.si.

Nataša Klemenčič Štrukelj,
svetovalka JSSČ

Iščemo čebelam najprijaznejšo občino v letu 2020

Čebelarstva zveza Slovenije, JSSČ, v partnerskem sodelovanju s Semenarno Ljubljana **išče čebelam najprijaznejšo občino v letu 2020**. Namen natečaja je izboljšanje delovanja med lokalnimi skupnostmi in čebelarskimi društvi. Predstavniki čebelarskih društev najboljše veste, kako dejavna je vaša občina in kakšno je sodelovanje z njo, zato vas vabimo, da sodelujete na natečaju. Predlagatelji slovenskih občin so izključno čebelarska društva. Prijavni obrazec dobite na spletni strani Čebelarske zveze Slovenije. Na prijavnem obrazcu se navedejo vse dejavnosti, ki jih občina izvaja v korist ohranjanja čebelarstva **v dotičnem letu**, ki jih lahko podkrepite tudi s fotografijami. Izpolnjene prijavnice posredujete na naslov Čebelarske zveze Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica najkasneje do 31. oktobra 2020. Po zaključku prejema prijav bo strokovna komisija v ožji izbor izbrala slovenske občine, ki se bodo potegovale za naziv čebelam najprijaznejša občina v letu 2020. Predlagatelji občin bodo o rezultatih natečaja obveščeni elektronsko. Semenarna Ljubljana bo čebelarskim društvom iz najboljših občin

podarila vrečke semen medovitih rastlin. V primeru dodatnih vprašanj se lahko obrnete na Natašo Klemenčič Štrukelj (nataša.strukelj@czs.si, 040/436-518, 01/729 61 04).

Nataša Klemenčič Štrukelj

Zakaj se naši čebelarski turizmi, čebelarske učne poti ne certificirajo?

V Sloveniji smo v marsičem edinstveni. Imamo številne čebelarske turizme, čebelarske učne poti ... edini na svetu certificiramo le te z eno, dvema ali tremi čebelicami. Žal pa je precej teh še necertificiranih. Sprašujem se, zakaj. ČZS se trudi s splošno promocijo tovrstne ponudbe, pred kratkim smo izdali svojevrsten zemljevid slovenskih ponudnikov čebelarskega turizma (vsako ČD je prejelo po en izvod), naredili promocijski video ... žal pa ponudba ni popolna, ker pač nekateri niste ne certificirani ne člani sekcije. Škoda. Še enkrat vse ponudnike vabim, da se certificirate, saj bomo skupaj močnejši. Vse informacije na barbara.dimc@czs.si.

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Gostišče Pri čebelici v sodelovanju s ČZS pripravlja poletni tabor za otroke – počitniško varstvo!

Poletni tabori ponujajo otroku dragocene in nepozabne izkušnje. Zanje skrbijo predani mentorji, ki pripravijo različne aktivnosti, preko katerih se otroci naučijo sodelovanja in drugih pomembnih življenjskih veščin. Na taborih se rodijo nova poznanstva in prijateljstva, ustvarjajo se nepozabni spomini, otroci pa se morajo navaditi tudi na določeno mero samostojnosti, kar jih pripravlja na odraslo življenje. **Za sezono 2020 ponujamo tri termine: od 6. do 10. julija 2020, od 27. do 31. julija 2020, od 3. do 7. avgusta 2020.**

Podrobnosti programa:

Od 7.00 do 8.00: jutranje varstvo

Od 8.00 do 9.00: ure zajtrk

9.00: telovadba

9.30: izlet v bližnji kraj

12.00: kosilo

13.00: čebelarska delavnica

Od 14.30 do 16.00: igre na prostem in počitek v srcu narave

V paket je vključeno tudi: 1-krat nočitev otrok v šotorih s četrta na petek ob stalni prisotnosti mentorjev, 1-krat večerja (četrtek zvečer). Ob prijavi se plača **akontacija 50 EUR. Starost otrok za sprejem v poletni tabor je od 5 do 12 let. Cena poletnega tabora (5 dni): 200 EUR/otroka.** Pohitite z rezervacijami – število mest je omejeno! Tabor se izvede ob zadostnem številu prijav. **Rezervacije in informacije na: barbara.dimc@czs.si ali po telefonu na 041/893 895.**

Barbara Dimc, tajnik ČZS

Izšla knjiga *Moje življenje s čebelami*

Izšla je avtobiografija avtorja Franca Šivica z naslovom *Moje življenje s čebelami*. Knjiga na 222 straneh opisuje številne epizode njegovega zanimivega življenja. Odziv bralca Jožeta Vetrovca, direktorja revije *Misteriji* in lastnika prve slovenske zasebne založbe ARA d.o.o.: »Tako dobre knjige, kot je avtobiografija Franca Šivica, že dolgo nisem imel v rokah. Ko sem prebral prvo poglavje, je nisem mogel več odložiti. Njegova pripoved teče gladko, slog pisanja je preprost, dialogi so iskri. Prepričan sem, da jo bodo z užitkom prebrali ne samo čebelarji, ampak vsi, ki jih zanimajo nenavadne dogodivščine človeka, tesno povezanega z naravo in s svetom.« Cena knjige je 20,00 EUR in jo lahko naročite v tajništvu ČZS (ines.zunic@czs.si ali 01/729 61 00).

Tajništvo ČZS

Pobarvajmo panjske končnice

Na Čebelarški zvezi Slovenije imamo na voljo pobarvanko »POBARVAJMO PANJSKE KONČNICE«. Pobarvanka je primerna za odrasle in za otroke. Da pa bo barvanje še bolj zabavno, je pod vsako sliko tudi opis posamezne panjske končnice. Cena pobarvanke znaša 9,99 EUR – 10 % = **8,99 EUR.**

Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01/729 61 00 ali na e-naslov: ines.zunic@czs.si.

Izšla knjiga *Medovite rastline*

Čebelarške zveze Slovenije kot založnik z veseljem sporoča, da je izšla obsežna knjiga avtorja dr. Trajčeta Nikoloskega z naslovom *Medovite rastline*. Knjiga na 366 straneh podrobno opisuje skoraj 200 medovitih rastlin, ki jih najdemo v Sloveniji in so z vidika čebelarstva zelo pomembne. Knjiga je shematično urejena glede na čas cvetenja rastlin od spomladi do jeseni. Poleg opisa rastlin knjigo bogatijo slikovite fotografije cvetočih rastlin, kar nam bodo v veliko pomoč pri njihovem prepoznavanju v naravi. Cena knjige je 24,99 EUR in jo lahko naročite v tajništvu ČZS (ines.zunic@czs.si ali 01/729 61 00).

Tajništvo ČZS

Cenejša in preprostejša uporaba elektronskih čebelarških tehnic

Čebelarška tehtnica je orodje, ki je iz leta v leto bolj potrebno in pomembno. Čeprav so najbolj razveseljujoči pozitivni donosi, je z vidika oskrbe čebel veliko pomembnejši podatek, da teža panja pada in so potrebe čebelje družine večje od dnevnih vnosov v panj. Le z uporabo čebelarške tehtnice lahko ocenimo dnevno stanje in se temu primerno odzovemo ter načrtujemo delo in oskrbo čebel. Tehnologija hitro napreduje tudi na tem področju in ročne tehtnice učinkovito izpodrivajo sodobne elektronske tehtnice, ki poleg odčitka teže panja vsebujejo številne senzorje za merjenje temperature, vlage, količine padavin, hitrosti vetra ter različnih alarmnih senzorjev, ki nas ob-

veščajo o stanju čebelje družine in same tehtnice. Poleg naštetega nam takšna tehtnica olajša vsakodnevno večerno tehtanje, saj vse stori samodejno in nam lahko podatek preko SMS-sporočila pošlje na mobilni telefon ali s pomočjo internetnega prenosa podatkov posreduje v spletno aplikacijo, kar nam še dodatno olajša delo pri zapisovanju in beleženju zgodovine meritev. Prispeli podatki se lahko samodejno shranijo in v daljšem časovnem intervalu prikažejo v tablični ali grafični obliki. Prenos podatkov je možen preko mobilnih operaterjev enako kot v mobilnih napravah. Vsaka elektronska tehtnica vsebuje SIM-kartico, ki omogoča pošiljanje SMS-sporočil ali

prenos podatkov. Večina čebelarjev, ki že sedaj uporabljajo elektronsko tehtnico, uporabljajo predplačniške pakete, ki so bili do sedaj za naše potrebe najugodnejši. S podpisom pogodbe med ČZS in mobilnim operaterjem A1 pa ni več tako. Vsi člani ČZS namreč lahko po ugodni ceni sklenete naročniško razmerje z operaterjem A1 Slovenija, d. d. Sklenitev naročniškega razmerja pod temi pogoji bo možna le za uporabo SIM-kartice v čebelarški tehtnici. Za več informacij in sklenitev razmerij se obrnite na Klementino Vrhovec (e-naslov: klementina.vrhovec@a1.si, tel. št.: 040/488 448).

Aleš Bozovičar, vodja ONS, in Klementina Vrhovec, oseba za stik na A1

Urniki usposabljanj v juliju in avgustu

Vsa usposabljanja so namenjena vsem slovenskim čebelarjem. **Člani ČZS morajo na usposabljanja obvezno prinesiti izkaznico ČZS! Za praktično delavnico Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarške prakse je obvezna prijava zaradi omejenega števila prostih mest. Usposabljanje »Terenski ogledi medovitih rastlin in povzročiteljev gozdnega medenja« v primeru slabega vremena odpade.** Iz objektivnih razlogov bo urnik lahko naknadno spremenjen in dopolnjen. Vse spremembe bodo objavljene na naši spletni strani www.czs.si.

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Stik
1. jul.	17.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarške prakse*	Franko Dolgan	društveni čebeljak pod vilo Bistrica	g. Perne 041/643 506
2. jul.	17.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarške prakse*	dr. Stanislav Kapun	učni čebeljak pri Marianumu	g. Trstenjak 051/315 559
3. jul.	17.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarške prakse*	Dušan Milinkovič	učni čebeljak Čebelarški dom, Sela pri Otovcu, Črnomelj	g. Milinkovič 030/604 090
3. jul.	17.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarške prakse*	Vlado Pušnik	društveni čebeljak ČD Lovrenc na Pohorju	ga. Obrulj 070/867 344
3. jul.	17.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarške prakse*	Jakob Madjar	šolski čebeljak OŠ Majšperk, Majšperk 32 b, Majšperk	ga. Vedlin 051/610 705
3. jul.	17.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarške prakse*	Marija Sivec	šolski čebeljak ČD Dolsko pri OŠ Janka Modra, Videm 17, Dol pri Ljubljani	g. Uršič 041/686 427
3. jul.	17.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarške prakse*	Franc Kobe	društveni čebeljak ČD Senovo-Brestanica, Senovo	g. Urh 040/596 583
4. jul.	9.30	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarške prakse (nakladni panjski sistem)*	Vladimir Fajdiga	park Gozdarske šole Postojna, Tržaška cesta 36, Postojna	g. Fajdiga 031/381 881
4. jul.	8.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarške prakse*	Franc Kobe	Šentrupert	g. Tratar 041/824 920
4. jul.	9.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarške prakse*	Franko Dolgan	čebelarstvo Franko Dolgan, Narin 101, Pivka	g. Dolgan 040/757 694
4. jul.	9.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarške prakse*	Šolar Franc	Čebelarški center Laško, Mestna ul. 16, Laško	g. Šolar 051/603 899

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Stik
4. jul.	9.00	Gozdne paše*	Justinek Jure	Zreško Pohorje (zbor pri Sparu v Zrečah)	g. Žvikart 041/548 135
4. jul.	9.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarke prakse*	Marija Sivec	Čebelarstvo Lucka, Sužid 41, Kobarid	g. Podgornik 040/800 402
6. jul.	17.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarke prakse*	Brane Borštnik	društveni čebelnjak ČD Sevnica	g. Metelko 040/570 933
6. jul.	18.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarke prakse*	Šolar Franc	društveni čebelnjak čebelarkega društva Vojnik, pri Lovskem domu	g. Babnik 041/211 295
6. jul.	18.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarke prakse*	Franko Dolgan	pri Atelšku, Povir	g. Gombač 031/307 940
7. jul.	16.00	Gozdne paše*	Franc Šivic	Kulturni dom Ponika ter Srževica	g. Špur 041/351 788
7. jul.	17.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarke prakse*	Brane Borštnik	čebelnjak Lojza Venclja, Vrhe nad Trebnjem	g. Koželj 031/619 961
7. jul.	17.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarke prakse*	Marija Sivec	čebelnjak v občini Žiri	g. Poljanšek 041/589 860
7. jul.	17.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarke prakse*	Zorko Šabec	čebelnjak g. Skrta, Mereče	g. Primc 041/523 889
7. jul.	18.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarke prakse*	Kadiš Miran	šolski čebelnjak pri OŠ Mislinja, Šentilj pod Turjakom 1, Mislinja	g. Knez 041/321 149
8. jul.	16.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarke prakse*	Brane Borštnik	Anovec 7, Zdole pri Krškem, Zdole	ga. Pacek 041/852 855
8. jul.	17.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarke prakse*	Marija Sivec	čebelnjak pri OŠ Davorina Jenka Cerklje, Krvavška cesta 4, Cerklje na Gorenjskem	g. Štular 051/351 845
8. jul.	17.00	Gozdne paše*	Franc Šivic	Čebelarški center Slovenska Bistrica, Zgornja Bistrica 9, Slovenska Bistrica	g. Prah 041/768 351
8. jul.	17.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarke prakse*	Vladimir Fajdiga	društveni čebelnjak ČD Domžale, Študljanska 91 (v bližini centralne čistilne naprave Domžale Kamnik)	g. Jus 041/626 741
9. jul.	17.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarke prakse*	Brane Borštnik	učni čebelnjak, Prilesje 3a, Velike Lašče	g. Škulj 041/368 115
9. jul.	17.00	Gozdne paše*	Franc Šivic	Hrušica pri Bolčini	g. Nagode 041/429 465
9. jul.	17.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarke prakse*	dr. Stanislav Kapun	čebelnjak ČD Turnišče, Lancova vas	g. Repič 031/484 527
9. jul.	17.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarke prakse*	Franc Kobe	društveni čebelnjak ČD Senovo-Brestanica, Senovo	g. Urh 040/596 583
9. jul.	18.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarke prakse*	Štefan Šemen	učni čebelnjak pri OŠ Ivan Cankar Ljutomer, Cankarjeva cesta 10, Ljutomer	g. Feuš 031/373 020
10. jul.	16.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarke prakse*	Vladimir Fajdiga	društveni čebelnjak, Kopišče v Kamniški Bistrici	g. Virjent 031/648 767
10. jul.	17.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarke prakse*	Dušan Milinkovič	učni čebelnjak Belokranjska čebelarška učna pot, Žuniči	g. Milinkovič 030/604 090
10. jul.	17.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarke prakse*	Brane Borštnik	čebelnjak Martina Stariča v Radni vasi	g. Starič 041/760 156
10. jul.	17.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarke prakse*	Franko Dolgan	šolski učni čebelnjak pri OŠ Šenčur, Tipanova 43, Šenčur	g. Kavčnik 040/858 085
10. jul.	17.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarke prakse*	Marija Sivec	čebelnjak Andreja Kavza, Čezsoča 66	g. Kavz 041/557 918

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Stik
10. jul.	17.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarke prakse*	Vlado Pušnik	društveni čebeljak ČD Lovrenc na Pohorju	ga. Obrulj 070/867 344
10. jul.	17.00	Gozdne paše*	Franc Šivic	Trbovlje, Avtohiša Malgaj	g. Vetešek 041/545 677
10. jul.	18.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarke prakse*	Šolar Franc	Verače, Ilekov čebeljak	g. Ilek 041/473 517
11. jul.	17.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarke prakse*	Franc Kobe	čebeljak Franca Kobeta, Dolž, Lipnica 15	g. Kobe 041/940 606
11. jul.	9.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarke prakse*	Franko Dolgan	učni čebeljak na Čebelarški učni poti ob Cerknškem jezeru (otok Goričica, cca. 2 km naprej od vasi Dolenje jezero)	g. Vičič 031/390 290
13. jul.	16.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarke prakse*	Dušan Milinkovič	učni vrt dr. Derganca	g. Pavlin 031/636 205
13. jul.	17.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarke prakse*	Brane Borštnik	društveni čebeljak ČD Sevnica	g. Metelko 040/570 933
13. jul.	17.00	Gozdne paše*	Franc Šivic	Gostišče Ulčar, Zabrva 28, Ig	g. Šteblaj 041/395 861
14. jul.	17.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarke prakse*	Brane Borštnik	čebeljak pri OŠ Dragutuš	g. Lakner 041/708 430
15. jul.	17.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarke prakse*	Brane Borštnik	društveni čebeljak ČD Domžale, Študljanska 91 (v bližini centralne čistilne naprave Domžale Kamnik)	g. Jus 041/626 741
17. jul.	9.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarke prakse*	Kadiš Miran	šolski čebeljak pri OŠ Mislinja, Šentilj pod Turjakom 1, Mislinja	g. Knez 041/321 149

* Usposabljanja iz Javnega naročila za izvedbo usposabljanja v čebelarstvu.

Urnik svetovalnih delavnic terenskih svetovalcev JSSČ v juliju in avgustu

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Stik
3. jul.	19.00	Dobra tehnološka praksa v čebelarstvu	Dušan Milinkovič	Čebelarški dom na Selih pri Otovcu	g. Milinkovič 030/604 090
9. jul.	18.00	Dobra tehnološka praksa v čebelarstvu ter Izpolnjevanje obrazcev v SDHNČ	Rajko Anzeljc	v dvorani MEDGEN nad knjižnico v Novi vasi	g. Anzeljc 030/604 041
10. jul.	16.00	Dobra tehnološka praksa v čebelarstvu	Jakob Madjar	šolski čebeljak Sv. Jurij – Rogašovci	g. Madjar 041/720 481
10. jul.	19.00	Izpolnjevanje obrazcev v SDHNČ, dobra tehnološka praksa v čebelarstvu	Dušan Milinkovič	Belokranjska učna pot Žuniči	g. Milinkovič 030/604 090
11. jul.	17.00	Izvajanje osnovne odbire v čebelarstvu in pridelava medu ter kakovostne sheme	Rajko Anzeljc	pri čebeljaku Franci Albreht, Vrtna ulica 4, Rakek	g. Anzeljc 030/604 041
26. jul.	9.30	Pridelava medu ter kakovostne sheme	Franc Podrižnik	čebeljak v Zalogu pri Šempetru 12b, Šempeter v Savinjski dolini	g. Pečnik 041/478 824
26. jul.	18.00	Pridelava medu in kakovostne sheme, izpolnjevanje obrazcev v SDHNČ	Peter Babnik	društveni čebeljak ČD Vojnik	g. Babnik 041/211 295
6. avg.	18.00	Dobra tehnološka praksa v čebelarstvu in osnovna odbira v čebelarstvu	Franc Kobe	pri čebeljaku Franc Kobe, Dolž-Lipnica 15	g. Kobe 041/940 606
7. avg.	19.00	Dobra tehnološka praksa v čebelarstvu in osnovna odbira v čebelarstvu	Dušan Milinkovič	Čebelarški dom na Selih pri Otovcu	g. Milinkovič 030/604 090
12. avg.	19.00	Pridelava medu in kakovostne sheme	Dušan Milinkovič	Čebelarški dom na Selih pri Otovcu	g. Milinkovič 030/604 090
14. avg.	17.00	Izpolnjevanje obrazcev v SDHNČ	Roman Marinko	v prostorih dvorane KS Notranje Gorice, Podpeška cesta 380, Notranje Gorice	g. Bozovičar 051/803 464

Podatki o gibanju tehtnic od 21. maja 2020 do 20. junija 2020

Opazovalna postaja	Gibanje tehtnice ± kg	Opis dogajanja
Bled – Golf	4,1	Lipa
Bled – Zasip	3,4	Lipa
Bled Selo – vznožje Jelovice	2,2	Lipa
Bohor – Planina pri Sevnici	3,6	Lipa, kostanj
Braslovče	-0,2	Ni medilo
Brežice	2,4	Lipa
Brezje – Peračica	5,4	Lipa
Čentiba – Lendava	-7,7	Ni medilo
Činžat – Lovrenško Pohorje	-8,4	Ni medilo
Črni Vrh – Idrijsko	-0,4	Ni medilo
Dankovci – Goričko	0,3	Lipa
Dekani – Koper	0,4	Lipa
Dolenjske Toplice	-1,3	Ni medilo
Ilirska Bistrica	9,6	Akacija, Lipa
Iška vas – Krim	0,7	Lipa
Izlake – Zagorje	-1,0	Ni medilo
Javorniki – vrh	5,7	Gozd
Kalce – Hrušica	-3,4	Ni medilo
Kanalsko	6,4	Lipa
Kojsko – Podsobotin	13,4	Lipa, kostanj
Kostanjevica na Krki – Gorjanci	4,0	Kostanj
Kozarišče – Loška dolina	4,8	Gozd
Kozjak – Radlje	-3,5	Ni medilo
Kranjska gora	-1,2	Ni medilo
Kresnice – Kresniški vrh	-6,5	Ni medilo
Krim – Kurešček	-5,6	Ni medilo
Kunč – Kočevski rog	-1,0	Ni medilo
Ljubljana – mesto	3,0	Lipa
Ljubljansko barje	4,6	Lipa
Ljutomer	-2,3	Ni medilo
Lukovica – Prevoje	-4,1	Ni medilo
Mali Bakovci – Prekmurje	-3,9	Ni medilo

Opazovalna postaja	Gibanje tehtnice ± kg	Opis dogajanja
Malič – Laško	-0,2	Ni medilo
Mašun	4,2	Gozd, gozdna podrast
Menišija – Logaška planota	-1,7	Ni medilo
Metlika – Bela krajina	1,9	Lipa, kostanj
Murska Sobota – učni čebelnjak	-1,8	Ni medilo
Novi svet – Hrušica	4,3	Gozd, lipa
Oplotnica – Slovenska Bistrica	-4,0	Ni medilo
Podčetrtek – pristava	-2,1	Ni medilo
Podkraj – Hrušica	-0,6	Ni medilo
Podstenice – Kočevski Rog	-0,9	Ni medilo
Pokljuka – Mrzli Studenec	-2,0	Ni medilo
Pokojišče – Ljubljanski vrh	-4,4	Ni medilo
Polhov Gradec – Podreber	-2,4	Ni medilo
Poljane – Racna gora	4,0	Gozd
Poljanska gora – Bela Krajina	5,8	Lipa, Kostanj
Ravne – Šoštanj	-8,4	Ni medilo
Ribniško Pohorje	-0,9	Ni medilo
Ruško Pohorje – vznožje	-7,2	Ni medilo
Ruško Pohorje – vrh	-5,4	Ni medilo
Šempeter – Goriško	4,7	Lipa, kostanj
Šenčur – Kranj	-10,5	Ni medilo
Šentjanž – Mokronog	2,5	Lipa, kostanj
Sevniško – Krško	-0,7	Ni medilo
Sveta Ana – Lenart	-2,1	Ni medilo
Tolminsko	7,5	Lipa
Travna gora – Velika gora	-3,1	Ni medilo
Trojane – Limovce	-2,1	Ni medilo
Veliki Boč – Kozjak	-6,8	Ni medilo
Vrh – Kočevski rog	1,0	Gozdna podrast, lipa
Zahod – Goteniška gora	12,1	Javor, gozd
Zavrč – Haloze	-5,1	Ni medilo
Zreško Pohorje	0,0	Javor
Žužemberk	2,5	Lipa

VZREJA MATIC

ČEBELARSTVO DREMELJ

Janez Dremelj, Dragovšek 13, 1275 Šmartno pri Litiji
 GSM: 041/836 050, 041/779 119, tel.: 05/971 06 23
 E-naslov: vzreja.dremelj@gmail.com

Sprejemam naročila za matice čiste kranjske sivke in zrele matičnike. Matice so označene, lahko jih prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti. Ob večjem naročilu matic je poštnina brezplačna.

GJ PANJ

- za prehod iz AŽ v NAKLADNO čebelarjenje ("prednosti enakega satnika"),
- primeren za ZACETNIKE (kompatibilen z LR in DB nakladami, enostavno rokovanje, hranjenje in zdravljenje čebel),
- KVALITETNA IZDELAVA (rogljičeni spoji, kvaliteten smrekov les),
- MOŽNOST DOSTAVE.

040 464 873

www.mojcebelnjak.si

Mizarstvo Strgar d.o.o., Primičeva ulica 10 a, 1291 Škofljica

Panje izdelujemo po načrtih in s sodelovanjem z univ. dipl. inž. Ivanom Jurkovičem.

Zaključena natečaja poslikave panjskih končnic

ČZS je imela v preteklih mesecih razpisana dva natečaja, v katerih so umetniki vseh starosti ustvarjali edinstvene poslikave panjskih končnic. Pri prvem natečaju poslikave panjskih končnic, ki je bil razpisan novembra lanske leto, so sodelovali učenci druge triade osnovnih šol ter učenci, ki obiskujejo čebelarske krožke. V času vsesplošne izolacije zaradi novega koronavirusa pa smo se odločili dati možnost ustvarjati tudi drugim. Tako je nastal natečaj »Panjske končnice riše vsa Slovenija«, kjer so lahko ustvarjali vsi prebivalci, ki pa smo jih glede na starost razdelili v dve skupini, v skupino do 15 let in v skupino nad 15 let.

Med trajanjem natečaja smo prejeli fotografije več kot 400 panjskih končnic različnih avtorjev, ki so vsaka zase unikatni in zelo lep izdelek. Skupaj pa predstavljajo našo skrb za ohranjanje naše edinstvene kulturne dediščine, kar poslikava panjskih končnic zagotovo je. Številni upodobljeni motivi so povezani s čebelarstvom, ohranjanjem čebel, pridelavo hrane, opaziti pa je tudi povsem unikatne in izvirne motive, ki prikazujejo ne le izjemen slikarski talent avtorjev, temveč tudi njihovo neizmerno domišljijo in poznavanje čebelarske tematike.

Glede na prejete izdelke gredo vsem avtorjem iskrene čestitke, vsi izdelki so namreč narejeni kakovostno, saj so vsi avtorji poleg barv in čopičev pri delu uporabljali tudi svoje srce. Čestitke si zaslužijo tudi mentorji, ki so predvsem pri najmlajših avtorjih pomagali s svojimi nasveti ter tako pripomogli h kar najboljšim končnim izdelkom. Objavljamo pa tudi seznam avtorjev z najboljšimi izdelki po kategorijah.

Natečaj poslikave panjskih končnic – kategorija čebelarski krožki: 1. mesto: Lovro Grom, OŠ Ivana Cankarja, Vrhnika; 2. mesto: Izabela Černilec, OŠ Sostro; 3. mesto: Zala Drolc, OŠ Šmartno v Tuhinju.

Natečaj poslikave panjskih končnic – kategorija učenci druge triade OŠ: 1. mesto: Filip Arko, OŠ dr. Ivana Prijatelja Sodražica; 2. mesto: Vito Bejat Krajnc, OŠ Dušana Flisa Hoče; 3. mesto: Eva Babič, OŠ Ivana Cankarja Trbovlje.

V natečaju Panjske končnice riše vsa Slovenija pa ste z glasovanjem na naši Facebook strani oddali svoj glas naslednjim avtorjem izdelkov. **Panjske končnice riše vsa Slovenija – kategorija do 15 let:** 1. mesto: Karin Puljek; 2. mesto: Teja Kolednik; 3. mesto: Žan Košak. **Panjske končnice riše vsa Slovenija – kategorija nad 15 let:** 1. mesto: Nataša Pegan; 2. mesto: Saša Oder; 3. mesto: Zrinka Ocelič.

Vsem, ki ste izdelke ustvarjali, priporočamo, da poslikane panjske končnice poklonite čebelarju, pri katerem kupujete čebelje pridelke, vam najbližjemu čebelarju ali drugemu pridelovalcu hrane, in se s tem njemu in čebelam simbolično zahvalite za lokalno pridelano hrano, ki je vedno prisotna na naših mizah. Vaši izdelki bodo zagotovo polepšali pročelja panjev, v katerih prebivajo naše čebele. Naj med!

Simon Golob, svetovalec JSSČ

Lovro Grom, 2. d. čebelarski krožek na OŠ Ivana Cankarja, Vrhnika

Filip Arko, druga triada OŠ dr. Ivana Prijatelja Sodražica

Karin Puljek, do 15 let

Nataša Pegan, nad 15 let

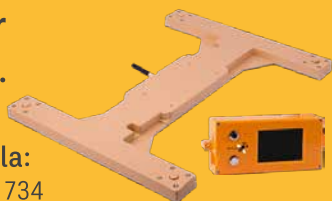
Uspešno čebelarjenje potrebuje nadzor

BeeConn naprava za daljinski nadzor vašega čebelnjaka.

Več informacij in naročila:
info@beeconn.si, 03 56 70 734

BeeConn

Dimenzije tehtnice:
450 mm x 350 mm x 22 mm

DOLINŠEK MARJAN S.P.,
IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME,
MD OPREMA

Sončni topilnik

Gladež 27
1411 Izlake
mobi: 041 985 313 po 15 uri
e-mail: dolinsek.marjan@gmail.com
<http://ometalnik.si>

Osmukalnik

Ometalnik

Mali oglasi

PRODAM

70 kg čistega čebeljega voska, tel.: 041/562 302.

Cvetni prah, svež, tel.: 051/655 511.

Cvetni prah, odličen, zamrznjen ali posušen, nabran v neokrnjeni naravi kozjanskih bregov, tel.: 041/215 281.

Čebelji strup z vsemi pripadajočimi certifikati in analizami, primeren za kozmetično industrijo, apiterapijo itd., večja količina, tel.: 041/435 975.

Matični mleček, sprejemam naročila za matice in zrele matičnike, tel.: 041/836 050.

Akacijev, cvetlični, lipov, kostanjev in gozdni med ter matični mleček, tel.: 041/587 573.

Akacijev, cvetlični, lipov, kostanjev in ajdov med, tel.: 040/217 542.

Akacijev, cvetlični, lipov, gozdni in ajdov med, tel.: 041/784 775.

Akacijev, cvetlični, lipov in ajdov med ter rabljene panje, cena po dogovoru, z možnostjo dostave do Ljubljane, tel.: 041/252 695.

Čebelje roje na 7 satih (Kočevje), tel.: 031/345 731.

Ometence z mladimi maticami, zbiram naročila, prevzem po kostanjevi paši; akacijev med v sodih, tel.: 040/845 113.

Čebelji roj na 7 AŽ-satih ali narejence na 4-5 satih, tel.: 041/263 918.

Čebele, med in panje, tel.: 031/892 952.

Čebelje družine na AŽ-satih in 2/3 LR-satih (okolica Kamnika), tel.: 051/847 703.

Čebelje družine na 7 AŽ-satih z lansko matico ali letošnji narejenec AŽ 2-satar, tel.: 041/250 200.

Čebelje družine na 10 LR-satih, čebele se preloži v moje ali vaše nove panje, tel.: 041/884 286.

Čebelje družine, AŽ 10S, 7S ter LR 10S, 5S s panji, sončni talilnik in zabojnik za 8 + 2 panja, tel.: 040/972 913.

Nekaj čebeljih družin na AŽ-ali LR-satih (Dolenjska), tel.: 040/838 956.

Pet čebeljih družin na 7 AŽ-satih (Dolenjska), tel.: 041/233 580, 041/348 828.

Pet čebeljih družin na AŽ-satih, s panji (Medvode), tel.: 040/764 765.

10 čebeljih družin, skupaj z AŽ-panji 10S, ter čebeljak v Ljubljani in opremo, cena po dogovoru, tel.: 051/232 409.

30 do 50 čebeljih družin na 2/3 LR-satih, močne, sonaravno čebelarjenje, z rabljenimi panji ali brez, tel.: 041/410 152.

Gospodarske čebelje družine na 10 LR-satih, tel.: 031 7330 972.

Italijanske stiroporne panje, 6-satne, prirejene za AŽ-satnike z obešali, tel.: 041/220 838.

Nekaj novih AŽ-panjev 11 + 3, tel.: 040/426 736.

15 AŽ-panjev, 10S (okolica Drovograda), tel.: 031/808 935.

15 Kirarjevih panjev, tipa A, dobro ohranjeni, ugodno, tel.: 040/232 698.

33 čebeljih panjev v tovornjaku in 21 v čebeljaku, nenaseljeni ter veliko dodatne čebelarске opreme, tel.: 064/140 000.

Nove AŽ 7- in 10-satarje, tudi 3-etažni, 20 naseljenih, ter sublimator in ometalnik, tel.: 031/501 801 (po 19. uri).

Čebeljak za 8 AŽ-panjev 10S, brez panjev, ter štirisatno točilo na električni pogon, cena po dogovoru, tel.: 041/808 164.

Nov čebeljak z naseljenimi, novimi 15 AŽ-panji 10S ter naravne roje in ometence, tel.: 031/446 349.

Mobilni čebeljak s panji in družinami, cena po dogovoru, tel.: 031/306 141.

Tovornjak TAM 5000 z naseljenimi 60 AŽ-panji 10S (Murska Sobota), tel.: 031/421 887.

Tovornjak s praznimi panji z vso opremo ter čebeljak z 21 panji (Ljubljana), tel.: 01/256 36 78.

Krmilniki za AŽ-panje, nerjavni, dozirani po plastenki Fruca, tel.: 041/679 980.

Ometalnik inox, tel.: 051/304 578.

Novo točilo, trisatno, ročno, za LR-panje, tel.: 041/707 856.

Kuhalnik za voščine s stiskalnico, na elektriko ali na plin (Koroška), tel.: 031/408 155.

Napravo za zbiranje čebeljega strupa, tel.: 070/715 797.

KUPIM

Mehansko panjsko tehtnico, tel.: 051/618 883.

KUNSTELJ

Miha Kunstelj s. p., inž. Jože Kunstelj s. p.
Zavrti 41, 1234 Mengeš
Tel.: 031/352 797, 01/723 70 27, 031/893 276
E-pošta: jm-kunstelj@amis.net
www.jm-kunstelj.com

Čebelarški jopiči, kombinezoni, klobuki, kape, rokavice, pajčolani ...
Čebelarška točila (3-, 4- in 5-satna, plastika in inox)
in posode za med (50, 70 in 100 l), rezervni deli za točila,
motorji (80 in 110 W), ročni pogoni, plastični ventili ...
NOVO: kape s svetilko in povečevalom

NOVO V PRESTRANKU
TRGOVINA S ČEBELARSKO OPREMO

Vse za čebelarstvo: panji, satnice, zaščitna oprema,
embalaža, pogače, čebelarško orodje, oprema
za točenje ... Lepo vabljeni.

Urnik: pon.-pet.: 8.00-12.00 in 13.00-16.00.

tel. št.: 031/339 287

API KON-TAKT

Api Kon-takt d.o.o.
Reška cesta 18a,
6258 Prestranek (ob črpalki MOL)
e-naslov: apikontakt2@gmail.com

Izdelava prevoznih
čebeljakov

Anton Ciglič s.p.
www.cebelnjaki.si
info@cebelnjaki.si
Telefon: 031 681 589

V 3 enostavnih korakih, do nadzora donosa medu
v oddaljenem čebeljaku.

- Želite vedno **pravočasno** točiti med in nahraniti čebele, ki so v oddaljenih čebeljakih?
- Zadovoljne stranke poročajo, da so **privarčevale** pri stroških goriva.
- Želite privarčevati vaš **dragoceni čas**?
- Želite biti **korak pred ostalimi** čebelarji?
- Za **napredne** čebelarje.
- **3 leta** garancije
- višina **46 mm**
- robustna in vzdržljiva **INOX** konstrukcija

Čebelarška
tehtnica TCM-13

Kontaktirajte nas!

AMES

AMES d.o.o.
Na Lazih 30
SI-1351 Brezovica
T:+386 1 365 70 86
F:+386 1 365 71 02
E: info@ames.si

www.ecebelar.si

MATICE ČEBELARSTVA PISLAK BALI

Največje slovensko vzrejalšče matic z več kot 50-letnimi izkušnjami vam tudi letos ponuja oprasene in neoprasene matice z vrhunskimi proizvodnimi lastnostmi. Zaradi velikega zanimanja vas prosimo, da matice pravočasno rezervirate. Čebelarjem z veljavno člansko izkaznico ČZS priznamo 4-% popust ob nakupu opreme in pribora, matic in čebeljih pridelkov v vrednosti več kot 50 EUR.

Apače 303, 2324 Lovrenc na Dravskem polju

031/734 905 • info@cebelarstvo-pislak.si • www.cebelarstvo-pislak.si

VZREJA ČEBELJIH MATIC

V okviru društvenih dejavnosti čebelarkega društva SI.Bistrica pod nadzorom KIS vzrejamo kvalitetne matice Kranjske sivke.

Lahko jih prevzamete osebno ali vam jih pošljemo po pošti.

GSM: 041 667 759

EMAIL: poslek.boris@t-2.net

BORIS POSLEK, Mariborska 45, 2314 Zg.Polskava

Čebelarstvo in vzreja matic Jožica in Jožef Tratnjek

Žižki 93, 9232 Črenšovci

Pri nas dobite kakovostne in označene matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev. Vzreja poteka pod nadzorom Kmetijskega inštituta Slovenije. Matice lahko prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti, tudi v tujino.

Tel.: 041/886 652, 031/574 775, e-pošta: joze.tratnjek@siol.net

VZREJA ČEBELJIH MATIC

Jože Vidovič
Apače 300

2324 Lovrenc na Dr. polju

Na podlagi 25-letnih izkušenj vzrejamo kvalitetne matice pod nadzorom KIS. Matice pošiljamo po pošti ali jih osebno prevzamete.

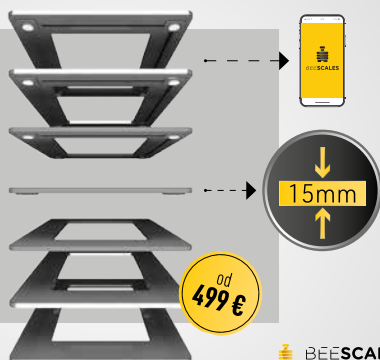
041 579 827

www.cebelarstvo-vidovic.si

Čebelarstva
tehnika višine
samo 15 mm

Tehtanje
do 5 panjev

Več informacij na
www.BeeScales.io
031 536 229

BEE SCALES

ČEBELJE MATICE

zreli matičniki, paketni roji
čebelje družine na LR-satju

GSM 051 325 369; 041 936 306
cebelarstvo.medokost@gmail.com
www.apis-mellifera-carnica.eu

Vzrejalšče čebeljih matic Kozjansko
Medokošt & Medovita
Matija Koštomaj & Ivana Kovačević
Lažiše 52, SI - 3225 Planina pri Sevnici

VZREJA MATIC

Nudimo vam označene matice kranjske sivke in zrele matičnike odbranih matičarjev, vzrejene pod nadzorom KIS.

Matice lahko dobite od 10. maja do pozne jeseni.

Prevzamete jih lahko osebno ali vam jih pošljemo po pošti.

ČEBELARSTVO KOLAR

Peter Kolar, Doklece 3, 2323 Prujska Gora

☎ 041 587 573

Nudimo vam tudi različne vrste medu in matični mleček.

● Registrirano vzrejalšče čebeljih matic pri MKGP vam nudi oprasene in neoprasene čebelje matice. Ponujamo tudi zrele matičnike znane starosti.

● Vzreja poteka po preizkušeni vzrejni metodi ter z lastno odbiro v selekcijskem čebelnjaku s sodelovanjem KIS (DPO) in ČZS (PRO).

● Matice lahko prevzamete osebno, pošiljamo jih po Sloveniji in v tujino.

Čebelarstvo Cvet

Mitja Nakrst, Žeje 30, 1233 Dob pri Domžalah
T: 031 291 603
www.cebelarstvocvet.si
www.carnica-beequeens.com
info@cebelarstvocvet.si

VZREJA ČEBELJIH MATIC Henrik Zaletelj

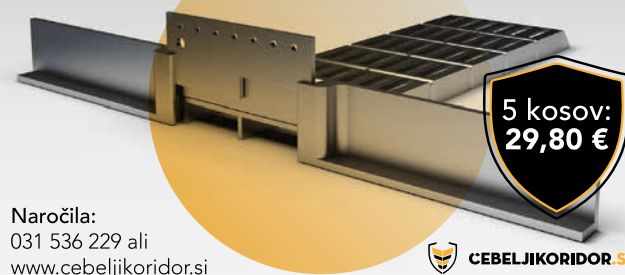
Vzrejamo matice čiste kranjske sivke pod nadzorom KIS-a. Matice lahko prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti. Sprejemamo tudi naročila za matičnike.

Fužina 59, 1303 Zagradec, TEL.: 01/788 60 86

GSM: 041/775 333 in 031/775 333

E-POŠTA: zaletelj.henrik@gmail.com

ČEBELJI KORIDOR ZA PREPREČEVANJE ČEBELJEGA ROPA

Naročila:
031 536 229 ali
www.cebeljikoridor.si

CEBELJIKORIDOR SI

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor
Tel/Fax: 02 / 331 80 10

Delovni čas:
od ponedeljka do petka od 8.30 do 17. ure
sobota: od 8. do 13. ure.

GSM: 051/348-426
e-mail: jana.pp@amis.net
www.cebelski-center.si

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana
Pušnik Pokrivač s.p., Maribor

- Satniki AŽ-lipovi, rogljičeni
- Panji AŽ, LR
- Čebelarška oprema in drobni pribor
- Čebelje pogače

- Točila in posode za med
- Satne osnove AŽ, LR, Kirar

- Steklena in kartonska embalaža za med, propolis, medene pijače in ostale čebelje pridelke
- Darilni program

Naročeno blago vam lahko pošljemo s paketno pošto, pri večji količini pa po vaši želji pustimo na domu!

ČEBELARSTVO DEBEVEC

Delovni čas:
ob delavnikih 9.00–12.00
14.00–16.00

v avgustu ob sobotah zaprto

info@apis-med.si
www.apis-med.si

APIS MED

Trgovina in proizvodnja: Vrhnika, Opekarska 16
tel.: 01/755 12 82, faks: 01/755 73 52

10-SATNI AŽ-PANJ

NAKLADNI AŽ-PANJ

KAKOVOSTNI
AŽ-SATNIKI
CENA 0,90 EUR
LASTNA
PROIZVODNJA
ZBITI, LEPLJENI, VRTANI

PREDELAVA
VOSKA V
SATNICE
SAMO 1,45 EUR/KG

USIPALNIKI
kovinski
10-S, 9-S,
7-S, 5-S

PRAŠILČEK
AŽ 3-, 5-, 7- IN 9-SATNI

TRIETAŽNI
AŽ-PANJ

DVOJNO CEDILO
ZA MED

KAKOVOSTNA
RSF-TOČILA
IN POSODA

Plastična
posoda 25kg

PLATIČNO OBEŠALO (AŽ)
IN RAZSTOJIŠČE (LR)

ČEBELJE POGAČE LASTNA
PROIZVODNJA CENA 1,35 EUR/KG
NAD 100 KG CENA 1,23 EUR/KG

■ Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (z izjemo lomljivih izdelkov). ■ Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice – 1,45 EUR/kg. ■ Za izdelavo satnic uporabljamo samo steriliziran vosk (30 min nad 125° C), ki ga predhodno mehansko očistimo nečistoč (do 90 %) s posebnim postopkom posejanja (nečistoče so večinoma težje od čebeljega voska), s čimer vam zagotavljamo čistejši in kakovostnejši vosk. ■ Sprejemamo prednaročila za čebelje družine (3-s in 7-s) ter za čebelje matice.

- Panji so izdelani natančno in kakovostno.
- Kakovostna izdelava po ugodni ceni.
- Uporabljamo vodoodporne materiale in lepila.

INHALACIJA IZ PANJA

Z inhalacijskimi seti API-AEROSOL I, API-AEROSOL II in API-AEROSOL Plus lahko izvajate aerosolno apiterapijo iz panja. Izbirate lahko med seti z naravnim vlekom in seti s prisilnim vlekom.

POLNENJE MEDU V VREČKE

Za vas napolnimo med v priročno pakiranje, v osemgramske vrečke. Naj bo vaš med, v praktični embalaži, prisoten povsod, tako v gostinskih lokalih kot v vsakem pohodniškem nahrbtniku.

PROPO STEAM – UPARJALNIK PROPOLISA

Apiterapevtski aparat Propo Steam nam s segrevanjem naravnega propolisa omogoča izvajanje inhalacijske terapije. S priloženim priborom uporabnik sam ali s pomočjo apiterapevta izvaja inhalacije, ki koristijo pri težavah dihalnega sistema. Propo Steam pa je primeren tudi za čiščenje ledbečih delcev, mikrobov in organskih topil iz zraka. Prostor prijetno odlišavi z vonjem propolisa.

Medikoel d.o.o., Jalnova cesta 2, 4240 Radovljica, T: 04 537 85 10, M: 041 618 775, info@medikoel.com, www.medikoel.com

KIPGO

ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNIČE
 ☎ (05) 368 45 80, ☎ (05) 368 45 81
 GSM 051 614 683
 www.kipgo.net; kipgob@gmail.com
 PE LUKOVICA, BRDO 8, 1225 LUKOVICA
 ☎ (01) 729 61 30, GSM 051 352 952 e-mail: cebelarna.lukovica@gmail.com

OBIŠČITE NAS V NAŠI SPLETNI TRGOVINI WWW.KIPGO.NET

PARNI TOPILNIKI VOŠČIN, SONČNI TOPILNIKI LESENI IN IZ NERJAVEČEGA MATERIALA ZA 1 ALI 2 SATA, PREŠE ZA VOŠČINE

PVC ZABOJI ZA TRANSPORT IN SKLADIŠČENJE POLNIH IN PRAZNIH OKVIRJEV
 ZA 10 OKVIRJEV AŽ

POSODE ZA MED (iz nerjavečega materiala in PVC)

ČISTEJŠI CVETNI PRAH
 OSMUKALNIKI ZA CVETNI PRAH ZA AŽ IN LR PANJ VEČJA KOLIČINA CV. PRAHU
PANJI Z NOTRANJIM SMUKALNIKOM CV. PRAHU

VENTILACIJSKI KOMBINEZONI in JOPIČI
 -zračen
 -narejen je iz treh slojev tkanine in predstavlja zato popolno zaščito pred piki čebel

TOČILA ZA MED - različni modeli

IZDELUJEMO:
 -PRAŠILČKE: 3S, 4S, 5S, 7S
 -PANJE AŽ: 9S, 10S, po naročilu 11S, 12S
 -PANJE AŽ 3E 9S, 10S, po naročilu 11S
 -PANJI AŽ KOZINC 11+3

NAROČENO POŠLJEMO TUDI PO POŠTI!

NALEPKE ZA MED, CVETNI PRAH, MEDENE PIJAČE IN PRELEPKE od 0,28 EUR/POLA

OPREMA ZA PANJE
 -SATNICE
 -ZAŠČITNA OPREMA
 -OSTALI ČEBELARSKI PRIPOMOČKI
 -OPREMA IN PRIPOMOČKI ZA OKRIVANJE SATOV
 -TOČILA
 -CEDILA
 -OPREMA ZA SEGREVANJE MEDU
 -OPREMA ZA POLNJENJE MEDU
 -EMBALAŽA

ApiLifeVar

4 AKTIVNE UČINKOVINE proti varozi

Primerno za ekološko čebelarjenje

Chemicals Laif

- Visoka učinkovitost (višja od 90 - 95 %).
- Ni rezistence.
- Enostavna & varna uporaba.
- Podprto z več kot 15 let izkušenj.
- Odobreno za ekološko čebelarstvo.
- Odmerek prilagodljiv glede na stopnjo okuženosti z varozo, temperaturo in tip panja.

Apifor

Tekoča mravljična kislina 60 %
IDEALNA KONCENTRACIJA ZA MAKSIMALNO UČINKOVITOST

Novo na našem tržišču - vprašajte pri svojem veterinarju!

Obdobje tretiranja: • Pomlad - poletje • Jesen • Pri zunanji temperaturi 10 - 30 °C

Zdravilo brez recepta. Pred uporabo natančno preberite navodilo!
 O tveganjih in neželenih učinkih se posvetujte z veterinarjem ali s farmacevtom.

Primerno za ekološko čebelarjenje

080 13 15
 VETCONSULT PHARMA d.o.o.

6100 (lum) /evrathju

- Odlična toleranca.
- Odmerjanje prilagodljivo prostornini panja.
- Konstantno, podaljšano izhlapevanje manjše količine z uporabo primernege evaporatorja.
- Uporaba ob prisotnosti zalege.
- Organski proizvod.

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME TRGOVINA- ČEBELARSTVO

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s.p.
 Gabrje 42, 1356 Dobrova
 Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307
 GSM: 031 351 964
 E-pošta: robineli@siol.net
 WWW.RIHAR-KOCJAN.SI
 Delovni čas: od pon. do čet.: 9.00-12.00 in 15.00-17.00, pet.: 9.00-15.00

ZMERNE CENE - TRADICIJA - KAKOVOST - IZKUŠNJE, PRIDOBLENE V LASTNEM ČEBELARSTVU
 Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

NOVO!!!!
 VSE ZA IZDELAVO PANJEV IZ NERJAVEČEGA MATERIALA!!

MATIČNA REŠETKA

SATNIK AŽ, LR, LR2/3

PITALNIK 5l

VSE ZA OBNOVO PANJEV

PVC POSODE

KOZICA ZA SATNIKE

SATNICE

TESTNA MREŽA

OJAČANA RAZSTOJIŠČA, RAZSTOJIŠČA 11 + 3, JAHČI ZA SATNIKE

IZDELAVA IN PRODAJA VSEH VRST SATNIC. PO DOGOVORU MOŽNA IZDELAVA SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA. MOŽNA JE IZDELAVA SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA OD 20 kg DALJE. OGLEJTE SI IZDELAVO SATNIC NA NAŠI SPLETNI STRANI.

VZREJA ČEBELJIH MATIC

Čebelarstvo

- Kakovostne matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev, vzrejenih pod nadzorom KIS-a.
- Čebelje družine na 3,5,7 in 10 satih.

IRMA PETELIN

Pliskovica 102, 6221 Dutovlje

Tel.: **051 470 907**

e-pošta.: cebelarstvo.petelin@gmail.com

Vzreja matic **DARKO GRM**

Hude Ravne 1, Dole pri Litiji

Tel.: **01/897 21 45, 041/900 606, 040/593 488**

e-naslov: dejangrm99@gmail.com

- Sprejemamo naročila za označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS-a.

Vzreja matic **JOŽE HERBAJ**

Nedeljica 29, 9224 TURNIŠČE

Tel.: **02/572 14 70** in GSM: **041/214 980**

Sprejemamo naročila za označene matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev, vzrejenih pod nadzorom KIS-a.

MATICE LAHKO PREVZAMETE OSEBNO, POŠILJAMO PA JIH TUDI PO POŠTI!

ČEBELARSTVO

*Matice pod nadzorom KIS-a
od maja do pozne jeseni.
Pošiljamo tudi po pošti.*

Vzreja matic

Donko Bojan

gsm: **041 580 224**

e-mail: donkob@siol.net

Dolgovaške gorice 16

9220 Lendava

Čebelam prijazni premazi za les

belinka

www.belinka.com

belinka

Sušilniki SUŠA

Za sušenje cvetnega prahu in taljenje kristaliziranega medu, sušiti je mogoče tudi sadje, zelenjavo, zelišča, gobe itd.

Blaž Okorn, s. p.
Sp. Sorica 1a
4228 Železniki
tel.: **04/519 80 30** ali
031/542 517

e-pošta:
blaz.okorn@siol.net
www.susilnicesadja.si

Sušilniki spadajo med subvencionirano čebelarsko opremo.

VZREJA ČEBELJIH MATIC GABER

Novačanova ulica 3, 3202 Ljubecna
Tel.: 031 705 961, 03 5461447
e-pošta: mat.gab@siol.net

Kakovostne in označene oprasene matice pod nadzorom KIS-a lahko prevzamete osebno ali pa Vam jih pošljemo po pošti!

Vzreja matic

Ladislav Vozelj
Dragovšek 18
1275 Šmartno pri Litiji

☎ 031 328 956, 041 618 786
✉ narocanje@eko-cebelarstvo-vozelj.si
🌐 www.eko-cebelarstvo-vozelj.si

Sprejemamo naročila za označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS. Prevoz po pošti ali osebno (po predhodnem naročilu).

Vzreja matic BUKOVŠEK – od leta 1934 –

Ponujamo vam označene matice kranjske sivke.

Matice pošljemo večkrat na teden.

Tel.: 01/361 24 28

Gsm: 031/027 780

Golo Brdo 19
I215 Medvode

Vzrejammo kakovostne matice kranjske sivke pod nadzorom KIS-a. Matice lahko prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti.

KAPUN
ČEBELARSTVO

Vaneča 70a, 9201 Puconci
Tel.: 031 727 837
e-pošta: info@kapun.net
www.medenizaklad.si/matice

TRADICIONALNA IZDELAVA
VSEH VRST AŽ PANJEV
NAJBOLJŠI
SLOVENSKI
SMREKOV LES
ROGLJIČENI
(CINKANI) SPOJI

www.krze.si

PRI ENKRATNEM NAKUPU
DESETIH PANJEV
VAM PODARIMO
PRAŠILČEK

Idrijska 10, 1360 Vrhnika

☎ 041 420 200
☎ 01/755-13-17

FTN d.o.o.
Nad izviri 34
2204 Miklavž na Dravskem polju

Delovni čas: od ponedeljka do petka med 9. in 15. uro

☎ 02/62-96-226

www.trgovinica.si

**MEĐENA
PONUĐBA**

Akcija "Medena ponudba" velja za pokrovčke fi 82 mm z motivom barvnega satja v času od 1. do 31.7.2020 za gotovinski nakup blaga iz zaloge v količinah kartonskega pakiranja. Cene veljajo FCO prodajalec.

Zapustili so nas

ANDREJ ČRNILOGAR
1930–2020

Ko se je v čebeljih družinah prebujalo novo življenje, nas je za vedno zapustil naš najstarejši član ČD Idrija Andrej Črnilogar. Živel in čebelaril je v naselju Bukovo. Bil je član društva od leta 1983. Čebelaril je z do 25 čebeljimi družinami. Zelo rad se je udeleževal raznih predavanj in, dokler mu je zdravje dopuščalo, tudi vseh društvenih izletov. Andrej je za svoje delo prejel priznanje in odličje A. J. III. stopnje. Člani društva ga bomo ohranili v lepem spominu.

ČD Idrija

ALOJZ NOVAK
1940–2020

Alojz je ob upokojitvi začel čebelariti z manjšim številom čebeljih družin in pri tem tudi ostal. Bil je pravi ljubiteljski čebelar. Čebelaril je v svojem rodnem kraju. Kljub boleznim je ohranil stik s čebelami, pa četudi je bila to samo ena čebelja družina. Dokler mu je zdravje dopuščalo, pa se je redno udeleževal raznih srečanj, predavanj in naših tradicionalnih čebelarskih izletov. Alojz je prejel društveno priznanje za vestno delo v čebelarstvu. Kot ve-

stnega in skromnega člana ga bomo ohranili v hvaležnem in trajnem spominu.
ČD Idrija

JOŽEF KOROŠEC
1954–2020

Sredi pomladi nas je z nepričakovano smrtjo v 67. letu zapustil Jožef Korošec. Bil je član upravnega odbora društva in dolgoletni tajnik. Dve leti je bil predsednik in osem let je urejal regionalno čebelarsko revijo Kranjska čbela, ki jo izdaja ČZ Gorenjske. Član ČD je bil od leta 2005. Jožef je bil čebelar z vsem

srcem. Bil je organizator, neumoren delavec, pa tudi čebelarski tovariš in prijatelj, vedno pripravljen pomagati vsakemu v našem društvu, ne glede na to, koliko čebelarske prakse je že kdor koli imel. Čebelaril je s 30 do 35 družinami čebel, ki jih je zapustil hčerki in sinu, prav tako članoma društva. Za požrtvovalno delo v ČD-ju je prejel priznanji A. J. III. in II. stopnje ter plaketo čebelnjaka Antona Janše ČZ Gorenjske.

ČD Radovljica

Obvestilo

Osmrtnice ne smejo biti daljše od 130 besed. Osmrtnice do 80 besed so brezplačne. Brezplačen obseg je hkrati tudi zaželen obseg osmrtnic.

Uredništvo

VZREJNI CENTER RODICA

Grant 1e, 5242 Grahovo ob Bači

Ponujamo vam označene matice čiste kranjske sivke.

Najbolj medonosna linija matic na progenem testu KIS-a v letu 2017.

Naročila:

tel.: 031/254 995

e-pošta: info.carnica@gmail.com

Prezvem: osebno ali po pošti

KOLIČINSKI POPUST

S KAKOVOSTJO DO USPEHA!

SONARAVNO ZATIRANJE VAROJ

Na zalogi HLAJILNIKI BS-05, rezervni deli. Zaradi smrti lastnika iščemo kupca za nadaljevanje proizvodnje hlapilnikov.

Karakteristike hlapilnika:

- učinkovita uporaba brez ročnega uravnavanja pri spremembah temperature,
- preprosta uporaba v standardnih AŽ- in nakladnih panjih,
- počasno povečevanje koncentracij mravljinčne kisline,
- za večkratno uporabo.

NANOKEM, d. o. o.,
Rečna ulica 6, Ljubljana

Tel.: **041/691 328,**
041/863 876

Wachsverarbeitung | Imkereiarartikel
Deutsch Haseldorf 75 | 8493 Klöchl, Avstrija
Telefon & faks: +43 (0) 3475/2270
info@wachs-hoedl.at | www.wachs-hoedl.at

Delovni čas:

Ponedeljek–petek: 8.00–12.00, 13.00–18.00
Sobota: 8.00–12.00

Jezik za sporazumevanje: nemščina in slovenščina.
Naše satnice lahko kupite tudi v podjetju Logar trade, d. o. o., iz Šenčurja in Jana posredovanje, zastopanje, Maribor.

Kako nas najdete:

Imajte svoj vosek pod nadzorom!
Satnice iz lastnega voska so spet aktualne.

- Imate možnost prisostvovati predelavi svojega voska ali starega satja! Obvezna je predhodna telefonska najava!
- Najmanjša količina obdelave je 20 kg surovega voska ali 50 kg starih satov.
- Garantiramo razkuževanje s paro.
- Zelo ugodno razmerje med količino in kakovostjo.
- Po želji izdelujemo satnice vseh debelin in velikosti.
- Predelava voska poteka vse leto.
- Velika izbira pripomočkov za čebelarjenje.

Čebele vedo, da je bistvo v sodelovanju, brez njih tudi življenja ne bi bilo.

Čebelarji skrbijo za domovanja in zdravje čebel ter za varen, najboljši med in čebelje pridelke.

Mi skrbimo za varno in odgovorno prirejanje loterijskih iger, s sodelovanjem s slovenskimi čebelarji pa pomagamo širiti znanje o čebelah. Tako skupaj spletaemo **srečo za vse.**

info.belokranjski-hram@t-2.si
Facebook – belokranjski hram

Za člane ČZS nudimo 5-% popust pri nakupu
čebelarke opreme LYSON v vrednosti nad 50 EUR.

LYSON

Točilo MINIMA fi 600 mm
Štiri satno točilo za med.
Univerzalni koš,
električni pogon.
Cena: **451,10 €**

Točilo OPTIMA fi 600 mm
Štiri satno točilo za med.
Univerzalni koš,
električni pogon.
Cena: **628,00 €**

Točilo CLASSIC,
fi 800 mm.
Šest kasetno točilo
za med, avtomatično.
Cena: **1.767,30 €**

Spiralni grelec medu,
FI 250 mm, 2x 400W,
OPTIMA LINE
Cena: **284,81 €**

* Vse cene vsebujejo DDV.
Točilo MINIMA
fi 1000 mm.
Šest kasetno,
električni pogon
Cena: **1.379,28 €**

Topilnik voska
mali Lyson
+ gorilnik
Cena: **410,45 €**

Satne osnove AŽ in LR
UGODNO

Satni okvirji AŽ in LR
(sestavljani ali nesestavljeni)
UGODNO

Žice za žičenje okvirjev
več vrst
UGODNO

Drugo čebelarke opremo si lahko ogledate na naši spletni strani: www.belokranjski-hram.si

Belokranjski hram d.o.o.
Ulica Staneta Rozmana 26, 8340 Črnomelj
M: +386 40 748 588
Delovni čas: pon., tor., čet., pet.: 09.00–16.00
sre.: 09.00–17.00
sob.: 08.00–12.00

PE Belokranjski hram Domžale
Ulica Nikola Tesla 19, 1230 Domžale
M: +386 40 269 870
Delovni čas: pon., tor., čet., pet.: 9.00–16.00
sre.: 9.00–17.00
sob.: 8.00–12.00

PE Maribor
Trgovina Gardina
Cesta XIV. divizije 75, 2000 Maribor
Tel.: +386 2 471 51 73
Delovni čas: pon.–pet.: 8.00–18.00
sob.: 8.00–12.00

Logar

ČEBELARSKA OPREMA

IZDELAVA ČEBELARKE OPREME IN TRGOVINA
Izdelano s smislom za detajle.

DELOVNI ČAS TRGOVINE

PONEDELJEK-PETEK:
09.00–12.00
13.00–17.00
SOBOTA (JULIJ):
09.00–12.00

POLETNI DELOVNI ČAS TRGOVINE
17.08. – 28.08.2020: 9.00 – 14.00
ZAPRTO: SOBOTE V AVGUSTU

PONOVNO
V PRODAJI

HLAPILNIK ZA MRAVLJIČNO
KISLINO NASSENHEIDER
CLASSIC: za vse tipe panjev

Art. 7801

Akcijska cena:
6,84 EUR

PITALNIK LR 7,5 L, PVC

NOVO!

SATNI PITALNIK 1,5 L,
LR, DB

Akcijska cena:
1,89 EUR

HLAPILNIK ZA MRAVLJIČNO
KISLINO MEDJA

Art. 7840

Akcijska cena:
2,30 EUR

NAPRAVA ZA PRIDOBIVANJE CVETNEGA
PRAHU - IZKOPANCA
- loči izkopanec od voska

NOVO!

Art. 7635

Art. 7636

HLAPILNIK NASSENHEIDER UNIVERZAL H
za dolgotrajno izhlapevanje, dvojno pakiranje

- vgradi se v satnik
- nadomešča starejši model Classic in Horizontal
- kolenasti stenj omogoča neprekinjeno kapanje
mravljične kisline na koprenasto krpo
- rezervoar 300 ml omogoča varen transport
mravljične kisline

PITALNIK 5 L ZA AŽ PANJEV

Akcijska cena:
1,89 EUR

TOČILA ZA MED

MEŠALNA PALICA ZA MEŠANJE
SLADKORNE RAZTOPINE V TOČILU

LOGAR TRADE D.O.O.
POSLOVNA CONA A 41
SI-4208 ŠENČUR

04 25 19 410
info@logar-trade.si
www.logar-trade.si

Popusti se ne seštevajo.

Naročeno lahko odpošljemo s paketno pošto.

Akcijske cene veljajo od 01.07.2020 do 31.08.2020 oz. do prodaje zalog. Cene vključujejo DDV.